

Cu un P.S.D. intrat în derută și cu reînvierea speranței că se poate și *altfel*, s-ar zice că „semne bune anul are” și pe malurile paupere ale Dâmboviței. Agreat sau mai puțin agreat, „fenomenul Băsescu” merită urmărit și analizat cu toată atenția, atât ca performanță personală, cât și ca simptom al lumii românești. Păcat că românul pare să sufere în continuare de o mai veche meteahnă: neputința de a judeca un om (sau o situație) nuanțat și „la rece”. La noi, de regulă, se practică, după umori sau conjuncturi, fie *demonizarea*, fie *idolatrizarea* fără rest a personajului public, în asemenea măsură încât, de multe ori, nu mai vedem pădurea din pricina copacilor. Astfel, când am scris favorabil despre Băsescu, au fost cititori care ne-au somat să răspundem „ce fel de creștini” suntem; iar când am scris și critic despre el, s-au găsit alții care să ne întrebe „ce fel de patrioți” suntem... În numărul de față încercăm să prezentăm „fenomenul Băsescu” din mai multe perspective, oarecum „în oglinzi paralele”, conștienți că nu vom putea mulțumi pe toată lumea, dar cu speranța că măcar nu vom mai fi acuzați de lipsă de onestitate...

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL XV
NR. 1/169
Ianuarie 2005
16 PAG. – 20000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAȚIONAL-CREȘTINĂ

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANȚA, ELVEȚIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

POPEYE MARINARUL

În sfârșit, s-a săvârșit “minunea”: la 12 decembrie, era dinozaurilor, parșiv numită “perioadă de tranziție”, pare să fi luat sfârșit.

A fost o vreme când în România toate momentele erau “istorice” și toate produsele “superioare”. Cum eu nu vreau să întrebuințez vorbe mari (care, în acest caz, ar putea fi interpretate ca o luare în derâdere a evenimentului), nu voi spune, precum alții, că 12 decembrie 2004 este un “moment istoric”, ci voi continua să-l consider deocamdată, așa cum am făcut-o deja în alt context, doar “chezășie a unui nou început”. Că acest “nou început”, prin consecințele pe care le-ar putea avea asupra societății românești, ar putea deveni, realmente, un “moment istoric”, aceasta este adevărat, dar va depinde, în primul rând, de poporul român și, apoi, de prestațiile viitoare ale d-lui Traian Băsescu, protagonistul principal al momentului respectiv. În ceea ce-l privește pe acesta, sunt semne că ar fi pe drumul cel bun și că ar fi pus pe treabă. *Pourvu que ça dure!* În orice caz, ceva se va schimba în țară. Vorba unui prieten: “Nu ne va mai durea capul, ne vor durea, probabil, picioarele, căci acest *Popeye marinarul* pare a avea de gând să ne ajute să ne ridicăm la verticală”.

În același context amintit mai sus, mai spuneam că dacă bătăiosul Băsescu va ști să-și tempereze, cînd este cazul, discursul și, cînd situația o va impune, să facă puțin și pe “domnul”, atunci pe mulți dintre cei cu “ifose” îi va câștiga de partea sa. Și așa s-a și întâmplat. Prestațiile lui de dinainte de cel de-al doilea tur de scrutin (și, îndeosebi, cele de după câștigarea prezidențialelor și învestirea lui ca președinte al României) i-au făcut pe mulți dintre cei care aveau rezerve, în legătură cu calitățile sale de om și de politician, să-și schimbe părerea și să-i descopere, mai din oportunism, mai din admirație dezinteresată, și “reale calități de om politic”. Pentru a ilustra acest lucru, dau la întâmplare două exemple.

În primul rând este vorba de d-l Emil Hurezeanu (considerat unul dintre cei mai lucizi analiști politici), care, după ce l-a servit cu talent și, probabil, și cu devotament, în calitate de consilier, pe premierul PSD, Adrian Năstase, îi descoperă dintr-o dată, după cel de-al doilea tur de scrutin al prezidențialelor, d-lui Traian Băsescu (pe care, în timpul campaniei electorale, îl cam budase) incontestabile calități de politician. Și toate aceste aprecieri le făcea pe un post de televiziune de unde, doar cu câteva zile mai înainte, adresându-se acelorași telespectatori, spunea cu totul altceva despre candidatul Alianței.

În al doilea rând este vorba de d-l Cristian Tudor Popescu, pe care eu nu am motive să-l suspectez de oportunism, deși unii spun că “în ultima vreme s-ar fi înfruptat și el din tainul pesedist”. Nu știu dacă este chiar așa, dar faptul că, între cele două tururi de scrutin, a dus o nedisimulată campanie anti-Băsescu îndrituiește pe mulți să-l suspecteze de așa ceva, mai cu seamă că, după câștigarea prezidențialelor de către candidatul Alianței, dumnealui a dat-o la întors, descoperind un alt Băsescu decât cel pe care îl insultase “marinărește” în fața întregii țări, făcându-l de-a dreptul mincinos. Căci iată ce scrie d-l C. T. Popescu în editorialul său din *Adevărul* din 20 decembrie, adică chiar în ziua când noul președinte depunea jurământul: “Traian Băsescu a avut, după părerea mea, o evoluție electorală împânată cu greșeli, hazard, aiureli și teatru ieftin. Sâmbătă, în schimb, la reuniunea Alianței [e vorba de reuniunea Alianței de sâmbătă 18 decembrie, când d-l Băsescu și-a dat demisia din fruntea Partidului Democrat și a rostit un discurs de adio în fața membrilor marcanți ai D. A. – n. n.], el a părut pentru prima dată serios, sincer și pus pe treabă. Avertismentele adresate pediștilor, să nu primească timp de 6 luni nici un membru nou în partid, pentru a bloca traseiștii, și să nu transforme structurile administrative în celule de partid, mi se par salutare. Ca și solicitarea președintelui ca noul premier să respecte promisiunile din campanie privind pensiile și fiscalitatea”. După care d-l C. T. Popescu concluzionează: “Băsescu ar putea fi mult mai bun președinte decât candidat la președinție”.

M-am oprit doar asupra acestor două cazuri, care mi s-au părut mai relevante, dar astfel de exemple abundă, căci în ultimul an, și îndeosebi în perioada campaniei electorale, *mass-media* din România au fost, din nefericire, slujnice fidele ale mai marilor zilei. Dacă în presa scrisă – pe ici, pe colo – s-au mai auzit și voci care distonau cu corul “înălțătorilor de osanale” contra cost, audiovizualul a excelat în slugărnicie. Vorba lui Robert Turcescu: “În hora nebună a laudelor deșănțate pentru conducătorul *Năstase cel Iubit* [subl. n.],unii, precum celebrul președinte al Radioului public, Dragoș Șeuleanu, au jucat până li s-au rupt pingelele”. Apropo de Radioul public: eu nu am cunoștință ca vocea contra-candidatului d-lui Năstase la prezidențiale, sau a vreunuia din *staff*-ul său electoral, să se fi auzit, în timpul campaniei electorale, pe vreun post al Radioului public...

La fel de slugarnic s-au comportat și televiziunile. Și nu mă refer aici doar la televiziunile private, ai căror “simbriași”, oricât de buni profesioniști ar fi, se văd “nevoiți” să aplice politica editorială dictată de patron (mai ales când patronul era și... președinte de partid), ci și la televiziunea publică “națională”, care s-ar fi cuvenit, conform și normelor deontologice, și celor de bun-simț, să fie cât de cât echidistantă. Este suficient să ne amintim doar cât de indignați erau toți cei care au apărut pe micul ecran după primul tur al alegerilor, de la prezentatorii de știri până la moderatori și analiști politici, de “nemaipomenita îndrăzneală” a lui Traian Băsescu de a contesta valabilitatea alegerilor pe motiv că acestea ar fi fost fraudate. Toți mimau îngrijorare și clamau la unison că Traian Băsescu, prin declarațiile sale iresponsabile, distruge imaginea României în ochii democrațiilor europene avansate, că-i periclitează integrarea în UE, că riscă s-o “ucrainizeze” etc. Iar d-l C. T. Popescu a fost și mai dramatic. Căci iată ce scria dumnealui în editorialul său din *Adevărul* din 1 decembrie: “Dintr-un foc, tras de căpitanul Băsescu, toată agoniseala noastră, muncită atâția ani, în materie de imagine a civilizației politice din Romînia, s-a dus dracului”. Nu a fost însă deloc așa. Deși, între timp, au avut loc destule evenimente importante, și la noi, și în lumea largă, nici una dintre previziunile sumbre ale acestor “analiști de campanie” nu s-a împlinit. Dimpotrivă, se pare că toate s-au întâmplat tocmai pe dos decât au cobit ei. Între timp, Traian Băsescu a fost ales președinte fără ca țara să fie “ucrainizată”; la 17 decembrie, la *summit*-ul de la Bruxelles, liderii europeni “au bătut în cuie aderarea noastră la UE”, iar imaginea de țară a României se pare că s-a îmbunătățit substanțial tocmai

(continuare în pag. 6)

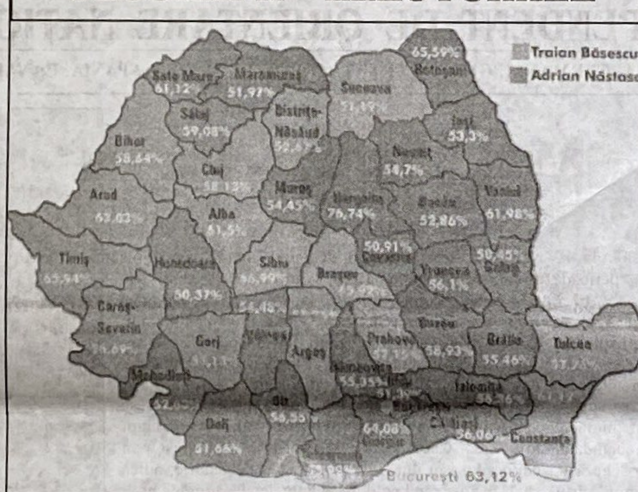
Demostene ANDRONESCU

Cu siguranţă, anul 2004 va rămâne în istoria postdecembristă ca unul al evenimentelor politice menite să aducă un suflu nou în evoluţia societăţii româneşti. Cele trei momente electorale – 6 iunie, 28 noiembrie, 12 decembrie – au răsturnat cu brutalitate (îndeosebi ultimul) planurile partidului-stat, ce-şi închipuise că se va perpetua la putere pe termen nedefinit.

Rămas credibil numai „în mediile sărace şi neinformate" (eufemism menit a ocoli adevărul despre puţinătatea de înţelegere, inconsistenţa sau labilitatea morală a aderenţilor), PSD este moştenitorul puterii şi metehnelor fostului PCR. Propagandiştii demagogi şi cinici continuă să fie (parţial) credibili şi temuţi în lumea satelor, săracă şi îmbătrânită, lipsită de orizont şi speranţă, aflată tot la cheremul structurilor de putere locală dominate de micii satrapi rurali cu rădăcini şi continuitate în cercurile de profitori ai agriculturii socialiste/ceapiste. Aceiaşi "frânari" interesaţi ai neaplicării legilor – oricum nedrepte – ale refacerii şi restituirii proprietăţilor agricole şi forestiere rămân încă, în multe locuri de pe întreg cuprinsul ţării, stăpânii *de facto* ai satelor.

Aparenta credibilitate acordată PSD se mai manifestă în cercurile în care aducătoare de avere şi bunăstare rămâne nemunca şi/sau fărădelegea, înşelătoria şi demagogia deşănţată. Se mai poate crede în minciunile şi propaganda de sorginte comunistă doar în mediile incapabile să vadă şi să înţeleagă conţinutul unui adevăr pe cât de simplu, pe atât de evident: izvorul puterii politice şi al uriaşelor averi acumulate de către demagogii, impostorii, hoţii şi escrocii perioadei postdecembriste, aflaţi mai toţi sub umbrela protectoare a PSD, se află în sărăcia şi naivitatea/dezinformarea mulţimilor manevrate şi înşelate programatic.

GEOGRAFII ELECTORALE

Rezultat în urma metamorfozelor succesive din ultimii 15 ani ale partidului unic – PCR; FSN; FDSN; PDSR – PSD-ul, partidul-stat al originalei pseudo-democraţii româneşti, rezistă cu greu unei analize cât de cât exigente a calităţii sale de "partid" în accepţiunea clasică a termenului. PSD nu are o doctrină social-democrată autentică, nu are o componenţă socială reală specifică unei alcătuiri partinice ce se revendică de la mase şi nu are repere istorico-doctrinare altele decât cele ale „genitorelui" său comunist.

În întreaga perioadă de după 1989, frontul neocomunist a dovedit cu prisosinţă, şi cu atât mai vârtos în ultimii 4 ani, că a fost, este şi rămâne o încrengătură mafiotă ale cărei scopuri esenţiale sunt căpătuiala pe orice căi şi răfuiala cu adversarii politici din opoziţie. Edificatoare în acest sens rămân celebrele stenograme ale şedinţelor conducerii centrale pesediste, "monumente" ale strategiei şi tacticii de luptă menită să anihileze adversarii. La o analiză chiar şi superficială se observă cu uşurinţă că PSD este un conglomerat – nicidecum un monolit! – de bande de profitori şi jefuitori ai patrimoniului naţional (şi nu doar ai celui economic), cu adânci rădăcini în structurile conducerii de vârf ale vechiului PCR şi ale Securităţii. Îndemnul din decembrie 1989 al lui Ion Iliescu – "Păstraţi structurile!" – a fost respectat şi urmat cu străşnicie, marcând întreaga perioadă a ultimilor 15 ani, în care România nu a încetat să fie guvernată, de fapt, tot de către PCR.

Chiar şi după un deceniu şi jumătate de la aparenta năpârlire, PCR a rămas tot ceea ce a fost. S-a conservat prin Ion Iliescu şi prin toţi acoliţii lui, care şi-au lepădat doar blănurile, în funcţie de circumstanţe şi interese, nu şi năravurile dobândite prin îndelungată "ucenicie şi practică revoluţionară", pe liniile de filiaţie ideologică PC(b)US-PCR; KOMSOMOL-UTM/UTC; KGB-SECURITATRE. PCR trăieşte prin Adrian Năstase, mostră de aroganţă, cinism şi demagogie găunoasă, a cărui legătură de familie cu fostul ministru al agriculturii socialiste a fost utilizată din plin, cu urmările cele mai profitabile. PCR rămâne viu prin Nicolae Văcăroiu, fost secretar BOB de la CSP (Comitetul de Stat al Planificării), devenit nu doar al doilea om în stat, prin deţinerea preşedinţiei Senatului României, dar remarcat şi ca "eminent" specialist în devalizări bancare şi inginerii financiare în folosul propriei bunăstări şi al tovarăşilor de afaceri prospere şi murdare. Sinistre figuri ale scenei politice actuale din România, provenind din aceleaşi structuri de putere ale statului totalitar comunist, rămân şi I. Talpeş, I. M. Paşcu, D. I. Popescu, Ş. Mihăilescu, A. Iorgovan, Rodica Stănoiu, O. Cozmâncă, V. Hrebenciuc etc., etc. – specimene cameleonice cu busola orientată circumstanţial şi profitabil fie spre Răsărit, fie spre Apus. Aflaţi în permanenţă în preajma lui Ion Iliescu, purtător al măştii de comunist "sărac şi cinstit", indivizii nu şi-au depăşit niciodată condiţia. Au rămas, în totalitate, profitori hrăpăreţi, întruchipare a slugărniciei şi imoralităţii, preocupaţi de câştigul personal maxim. Experţi în diversiuni şi manipulări, oamenii regimului Iliescu-Năstase au ştiut să facă uz de discursul găunos-demagogic şi patriotard menit să înşele un electorat, în mare parte, sărac, naiv şi uşor manipulabil. Şi trebuie recunoscut că, în bună parte, le-a reuşit şi cu prilejul ultimelor alegeri. Din păcate, toate aceste nume odioase se regăsesc pe listele noilor/vechi membri ai Parlamentului României, în frunte cu cei doi preşedinţi ai Camerelor forului legislativ suprem. Aşa că guvernarea pesedisto-iliesciană nu s-a încheiat cu adevărat, chiar dacă rezultatele scrutinului prezidenţial rămân dătătoare de speranţe.

Merită, însă, chiar şi numai o simplă observare a hărţii cu rezultatele alegerilor din 12 decembrie 2004, în măsură a duce la câteva concluzii edificatoare (nici hărţile cu rezultateler urnelor din 28 noiembrie nu diferă esenţial):

În primul rând, se constată că electoratul PSD se recrutează din mediul rural, aparţine preponderent vârstelor înaintate, este insuficient instruit şi/sau neinformat şi trăieşte într-o stare materială precară. Toate aceste condiţionări creează terenul propice unor practici cu efect pervers imediat: pomana electorală şi manipularea informaţională, adică înşelătoria în masă, cu profit politic imediat.

În al doilea rând, s-a pus în evidenţă faptul că, în cea mai mare parte, mediul urban nu mai crede în promisiuni deşarte, chiar dacă din această lume se recrutează majoritatea pensionarilor şi un important contingent ameninţat cu spectrul şomajului. Nivelul de instruire şi accesul la informaţie şi-au spus până la urmă cuvântul. Este edificator în acest sens că în scrutinul parlamentar/prezidenţial din 28 noiembrie Alianţa D.A. a pierdut în doar patru reşedinţe de judeţ din întreaga ţară. Electoratul informat a votat *schimbarea*, iar propaganda pesedistă a fost receptată corect ca venind din partea unor structuri întemeiate pe impostură şi imoralitate, demagogie şi clientelă mafiotă, care nu vor decât să-şi conserve puterea şi privilegiile, apelând la arsenalele manipulatorii de toate tipurile. Monopolul puterii pesediste s-a clătinat serios încă de la alegerile locale din 6 iunie 2004. Aparenta victorie a Opoziţiei a fost însă grabnic contracaractă printr-o furibundă contraofensivă desfăşurată pe toate planurile. Înlăturarea adversarilor şi a incomozilor s-a înfăptuit concomitent cu campania de subordonare a *mass-media* şi de practică a pomenilor intens mediatizate. Surprinzător, însă, cu toată imensa desfăşurare de forţe materiale şi umane, rezultatele au rămas sub aşteptări.

Fără a putea fi declarate deocamdată ca victorii decisive asupra regimului pseudo-democratic, corupt şi imoral al tandemului Iliescu-Năstase şi al acoliţilor lui, momentele electorale ale anului 2004 se pot constitui în cele dintâi trepte rezistente ale unui anevoios parcurs în urcuşul spre normalitate, atât cât poate fi ea concepută şi clădită în această lume românească atât de grav afectată în esenţele ei. Şocul rezultatelor alegerilor a fost cu atât mai mare şi mai neaşteptat cu cât toate pârghiile şi mijloacele comunicării erau controlate de Putere.

Dacă racolarea fripturiştilor şi a oportuniştilor din toate sferele şi de la toate nivelurile de autoritate centrale şi locale nu s-a dovedit a fi o problemă fără soluţie, aşa după cum nu au rămas obstacole de netrecut nici imparţialitatea şi echidistanţa consfinţite prin lege ale unor instituţii ale statului, de la Consiliul Naţional al Audiovizualului la Biroul Electoral Central, PSD s-a poticnit de piatra numită Traian Băsescu.

Învins în primul tur cu ajutorul "neprecupeţit" al televiziunilor, al autorităţilor centrale ("BEC-Ghergut"!) şi locale, cu aproximativ 4.000 de procese verbale (20% din total) constatatoare ale rezultatelor alegerilor "refăcute" cum trebuia şi cu contribuţia "entuziastă" a circa 1.300.000 de voturi "turistice", Traian Băsescu a devenit preşedintele României după proba urnelor din 12 decembrie 2004. Nu s-a mai putut "opera" ca în primul tur, atât ca urmare a intervenţiei societăţii civile, cât şi a semnalelor străinătăţii.

Axa forţelor schimbării s-a conturat şi orientat pe direcţia V, NV-S, SE. Decisive s-au devodeit a fi rezultatele din judeţele situate în Ardeal, Banat, Crişana şi Dobrogea, cu centrul de greutate sprijinit pe Capitală (Sibiu 66,99%, Bucureşti 63,12% pentru Traian Băsescu). Candidatul Alianţei D.A. s-a dovedit a fi alternativa credibilă capabilă să răzbească (a mai făcut-o 4 ani, ca primar general al Capitalei) şi să înfrunte cu tenacitate ostilitatea agresivă a regimului "continuităţii în stagnare", al "baronilor" corupţiei generalizate.

La 12 decembrie 2004 nici măcar Moldova nu a mai rămas întreagă la discreţia PSD, cu toate că aici îşi au fiefurile "corifeii" partidului (Oprişan, Sechelariu, Hrebenciuc, Jacubov, Cozmâncă, Făniţă, Tărâţă etc.). Suceava a ieşit din front, aşa cum au făcut şi Argeşul, Gorjul şi Prahova în sudul dominat de B. Ivanovici, D. I. Tărăcilă, N. Mischie ori alţi acoliţi ai tandemului Iliescu-Năstase.

Dacă rezultatele ultimelor alegeri nu sunt nici pe departe expresia unui succes decisiv în lupta cu moştenirea comunistă, victoria, atâta câtă este, rămâne una a speranţelor renăscute. Multă lume naivă, care nu a perceput în întregime conţinutul şi natura regimului iliescian, a avut prilejul să se lumineze cu privire la aceasta prin gestul lui Ion Iliescu însuşi la momentul ieşirii din scenă. Recunoştinţa pentru "ortacul-şef" Miron Cozma şi serviciile lui a fost gestul menit să-l lumineze şi pe ultimul credul asupra identităţii bolşevicului kaghebist şi a esenţei regimului pe care l-a patronat. Poate că acesta este adevăratul început al sfârşitului regimului comunist în România.

Nicolae POP

Victoria lui Băsescu se datorează în primul rând personalității sale excepționale și calităților care decurg de aici: charismă napoleoniană, o replică promptă (pe cât de tranșantă și riscantă, pe atât de savuroasă), o putere uimitoare de rezistență (care l-a ajutat să facă față celor 500 de procese intentate de PSD), un finish devastator în competiția electorală (comparabil cu cel al Gabrielei Szabo, în sport), un "joc la fileu" ofensiv, imprevizibil și "colocvial" (comparabil cu cel al lui Ilie Năstase), o capacitate uimitoare de a lua rapid decizii de o importanță capitală (în virtutea unui instinct politic ieșit din comun) și de a-și recunoaște la scenă deschisă greșelile comise (ceea ce denotă și caracter), un talent de orator care îl face să se dispenseze de scribălăii de discursuri, dublat de talentul unui actor conectat permanent la pulsul publicului (cu care știe să se joace de-a "râsul-plânsul"), o căldură sufletească (imposibil de mimat) transmisă "echipajului" o dată cu încrederea în autoritatea comandantului. Aceste trăsături ale lui Traian Băsescu, nemaiîntâlnite laolaltă la nici un alt politician în cei 15 ani de "tranziție", definesc geniul său politic, care sfidează normele laboratoarelor electorale și taie nodul gordian al sforăriilor de cabinet.

PORTOCALE ȘI CUCUVELE

Moscova pusă cu botul pe labe

Venirea la putere a lui Traian Băsescu pe calea pașnică a alegerilor democratice a fost însă posibilă numai după ce SUA au dat un avertisment foarte serios PSD-ului ca urmare a fraudării primului tur de scrutin (în timp ce OSCE a tăcut mâlc, iar UE a recunoscut legalitatea alegerilor!). După ce președintele Asociației Pro Democrația a anunțat că asociația nu va mai participa cu observatori la cel de-al doilea tur de scrutin, deoarece legislația care reglementează alegerile este prea permisivă, ambasada Statelor Unite la București a îndemnat organizațiile nonguvernamentale care au hotărâseră "să se retragă din poziția de observator în cel de-al doilea tur al scrutinului prezidențial" ca urmare a "*îngrijorărilor justificate* [...] *privind numeroasele nereguli din timpul votului*", "să furnizeze o prezență robustă a societății civile în procesul de monitorizare din 12 decembrie". La somația SUA, PSD a fost nevoit să renunțe în turul al doilea de scrutin al alegerilor prezidențiale la tentativa sa de a mai transfera cu ajutorul calculatorului voturile nule în contul lui Adrian Năstase și să limiteze acțiunea "Autobuzul" la nivelul câtorva județe "fruntașe" în privința mobilizării la urne. Nu este exclus ca, între intempestiva sa ieșire la rampă (când a cerut anularea și repetarea alegerilor ca urmare a "fraudei imense care a avut loc", destituirea Biroului Electoral Central, arestarea directorului firmei care a pregătit *soft*-ul de numărare a voturilor, supravegherea imediată a Direcției de Statistică și sigilarea calculatoarelor ei, verificarea *soft*-urilor de calculare a numărului de voturi de către specialiști neutri) și ulterioara sa apariție televizată mult mai "nuanțată" (prin care solicita electoratului DA să stea acasă, cuminte și încrezător în "instituțiile statului care pot rezolva frauda electorală", de parcă aceste instituții n-ar fi fost controlate de PSD!), Traian Băsescu să fi luat legătura cu Washingtonul. Cu această ocazie, probabil că liderul DA a primit din partea "Înaltei Porți" asigurările necesare desfășurării oneste a celui de-al doilea tur de scrutin. Numai o astfel de garanție l-ar fi putut determina pe impetuosul Băsescu să nu scoată lumea în stradă după modelul "revoluției portocalii" din Ucraina. În favoarea acestei ipoteze pledează: 1) cordialitatea discuției telefonice în cadrul căreia George W. Bush l-a felicitat pe noul președinte al României (care, cu această ocazie, i-a reproșat amical președintelui american întârzierea venirii americanilor, invitându-l ca, de data aceasta, să instaleze baze militare în România) și 2) mârâielile pesediste post-electorale care au acuzat imixtiunea unor forțe străine în alegerile din România – în consens cu declarațiile candidatului pro-rus Victor Ianukovici, perdantul alegerilor prezidențiale din Ucraina, care a reclamat și el că victoria "revoluției portocalii" ține de un mecanism de preluare a puterii de către Opoziție care a fost deja testat în Iugoslavia, Georgia și România. Gura păcătosului adevăr grăiește! În prezent, SUA sunt într-adevăr interesate de măturarea de la putere a "cucuvelelor" din estul Europei și din spațiul ex-sovietic (în care "s-a mutat", de la o vreme, manifestația maraton din Piața Universității: Georgia, Letonia, Ucraina, Republica Moldova). În aceste condiții, pe lista lui Ianukovici poate fi adăugată și Republica Moldova, unde opoziția unionistă a îmbrăcat de curând uniforma portocalie. Lista rămâne deschisă, dacă luăm în considerare avertismentul Iuliei Timoșenko (posibilul premier *portocaliu* ucrainian), conform căruia în curând "revoluția portocalie" s-ar putea să bată chiar la porțile Moscovei. În aceste condiții, ambițiile imperiale ale Rusiei (restrânsă în prezent la colaborarea "frățească" doar cu Kazahstanul și Belarusul) încep să se năruie. În urma ieșirii Ucrainei de pe orbita Moscovei, Republica Moldova își pierde statutul de stat-tampon între comunitatea NATO-UE și CSI. În noul context, dacă "revoluția portocalie" va învinge și la Moldova, se creează premizele unificării acestei provincii românești cu patria-mamă, într-un spațiu *portocaliu* dekaghebizat.

Desovietizarea serviciilor secrete

Cu ocazia alegerilor din decembrie, România a trecut pe lângă "înc-o revoluție", în sensul insurecțional. Revoluția instituțională, însă, abia acum începe. Prioritară este lupta împotriva corupției. Există însă riscul ca acei judecători și procurori proptiți în funcții pe criterii pesediste să pronunțe, la adăpostul inamovibilității, sentințe și NUP-uri (neînceperea urmăririi penale) care să zădărnicească realizarea acestui scop – ceea ce l-ar putea pune pe actualul președinte în situația de a recunoaște, ca și Emil Constantinescu, că Securitatea (inamovibilă!) l-a învins. Cum să-i schimbi din funcție pe magistrații PSD-ului, dacă aceștia sunt inamovibili? Și dacă nu poți să-i schimbi, cum să-i determini să pronunțe sentințe penale împotriva baronilor PSD? Aici intervine rolul "persuasiv" al serviciilor secrete, care țin de "metafizica" politicii. A demara anchete soldate cu arestări spectaculoase, înaintea rezolvării chestiunii "metafizice", înseamnă a pune carul înaintea boilor. În esență, reforma serviciilor secrete (în absența căreia lupta împotriva marii corupții devine utopică) are două priorități: 1) Desovietizarea (dekaghebizarea) acestora, proclamată solemn încă din 1997 de Victor Ciorbea în fața tuturor miniștrilor de Externe ai țărilor NATO convocați la Bruxelles. (În urma acestei declarații, toată presa, cu excepția *României libere*, și toată clasa politică a tăbărât pe el.) 2) Realizarea, după model american, a comunității de informații care, prin structura sa unitară, împiedică redactarea diversionistă de rapoarte contradictorii și "autonome".

De realizarea acestor obiective depinde și coeziunea coaliției guvernamentale. În noul context politic național și internațional, atingerea acestor obiective este posibilă pentru că, de data aceasta, ne situăm într-un nou anotimp politic, care ne îndreptățește să sperăm că "iarna nu-i ca vara".

Șansa unui nou început

În numărul din aprilie, constatam că "greii" dreptei americane au primit undă verde să iasă la bătaie, cu acuzații dure la adresa politicii externe a Rusiei față de vecinii ei Georgia, Moldova, Ucraina și Cecenia, a căror suveranitate a fost recunoscută de SUA.; la adresa tentativei Rusiei de a-și mări influența în Ucraina, în Balcani, în Cehia, România, Bulgaria, Georgia; și chiar la adresa președintelui Putin, care concentrează prea multă putere în mâinile sale. Cu această ocazie avertizam că "tot ce mai lipsește deocamdată din acest concert al războiului rece este doar vocea acuzatoare a președintelui SUA". Vocea critică a președintelui american nu a întârziat să se facă auzită, dar Vladimir Putin nu a ținut cont de acest avertisment grav, pe care l-a atribuit campaniei electorale a lui George W. Bush, până când... în ograda lui Putin și "în grădina lui Ion" (legată "ombilical" de aceasta) au început să răsară *portocale*. Această "recoltă" neașteptată, în plină expansiune, l-a determinat pe președintele rus să solicite un *time-out* pentru luna februarie, când îl va întâlni pe președintele Bush în scopul rediscutării sferelor de influență și al raportului corespunzător dintre *portocale* și *cucuvele*. În acest context, portocalul a rodit și la Cotroceni, unde Băsescu s-a instalat cu un discurs electoral pro-american (insistând asupra necesității "axei" Londra-Washington-București) și anti-european (provocat de implicarea UE în susținerea lui Năstase & comp. în recentele alegeri).

Dacă George W. Bush n-ar fi câștigat alegerile, miracolul Băsescu n-ar mai fi avut loc și România s-ar fi scufundat în "mlaștina disperării" cu toate formularele "economiei de piață funcționale" completate de UE. În comparație cu Europa neo-marxistă (care se revendică numai de la valorile raționalismului grec și ale revoluției comunistoide de la 1789), autodefinindu-se drept o Sodomă supranațională (prin excluderea din Constituție a oricăror mențiuni cu privire la rădăcinile ei creștine și, în consecință, prin excluderea din Comisia Europeană a comisarului pentru Justiție, Securitate și Libertăți, Rocco Buttiglione, pentru că acest creștin a îndrăznit să afirme că "homosexualitatea e un păcat"), America profundă votând o dreaptă conservatoare și creștină (care s-a pronunțat categoric împotriva legiferării avorturilor și a căsătoriilor homosexuale!) oferă speranța că Dumnezeu nu s-a retras încă din politica globală a acestui veac care "va fi unul religios sau nu va fi deloc". Binecuvântând America la alegerile din 2004, Dumnezeu a oferit și României șansa unui nou început. O vom fructifica sau o vom rata ca în '89 și în '96? Răspunsul depinde nu doar de prestația politicienilor, ci și de rugăciunile creștinilor din această țară.

Traian Călin UBA

SOMNUL DREPTEI NAŞTE MONŞTRI

PNG-ul lui Gigi Becali şi Noua Dreaptă au bătut palma pentru o mezalianţă, speră ei, profitabilă. Becali a acceptat să le dea liderilor ND funcţii de conducere în partidul lui (căci, indiscutabil, este al lui, ca orice altă proprietate). Junii din ND au promis, în schimb, să dinamizeze partidul SRL şi să-l facă mai atractiv pentru electorat, în perspectiva alegerilor anticipate. Ar fi culmea să aibă succes o făcătură bazată pe două grupări cu denumiri mincinoase: Partidul Noua Generaţie – în care tinerii sînt reprezentaţi de oameni de 50 de ani – şi Noua Dreaptă – ale cărei concepţii sînt de inspiraţie naţional-comunistă. Deocamdată, planurile, care-i pot părea isteţe lui Becali, miros a înmormîntare colectivă. Cred că PNG şi ND vor muri ţinîndu-se de gît din pricina metehnelor de care suferă.

"Fascistul" Becali

PNG-ND e o alianţă care va fi percepută negativ de media şi de o bună parte din opinia publică. Şi fără să beneficieze măcar de îngăduinţa presei, dacă nu de simpatia ei, nici un partid nu reuşeşte azi.

Presa strîmbă din nas, pentru că ND trece drept grupare extremistă, care şi-a asumat public doctrina legionară a lui Horia Sima. PNG era şi el bănuit de filiaţie legionară, din pricina discursului becalian, împănat cu zicerile unor fruntaşi legionari din interbelic. Chiar dacă acest discurs epigonic n-a fost decît o caricatură tristă şi vulgară.

Prin urmare, asocierea PNG cu ND face ca, în locul bănuielii de legionarism a noii grupări, să se instaleze certitudinea. Ceea ce s-ar putea să-i convină întrucîtva fostului cioban, care îşi lustruieşte astfel mărunta firmă prăfuită cu faima unei mişcări care, orice s-ar spune, a avut şi momente de glorie.

Pe de altă parte, pofta de a se vedea slăvit ca un nou "Căpitan" s-ar putea să-i iasă pe nas lui nea Gigi. De-acum, va fi tratat cu circumspecţia şi uneori cu nedreptata, ce se vrea profilactică, rezervată "extremiştilor". Toate încercările sale de a se arăta un creştin-democrat, năzuind către Partidul Popular European, vor fi trecute în contul ipocriziei. Şi să nu se mire Becali dacă presa nu-l va mai scoate din "fascist". De altminteri, patronul Stelei pare să fi simţit acest risc, pentru că, într-o emisiune televizată, întrebat de doctrina şi de ideologia Noii Drepte, a dat din colţ în colţ. "Nu ştiu, dom'le, ce vrea Noua Dreaptă. N-am timp să citesc doctrine şi alte de-astea. E treaba băieţilor de-acolo ce vor să facă cu organizaţia lor", s-a oţărît Becali la televizor. Drept e că nu-l bănuim pe Becali pasionat de lectură. Dar nu credem că nu ştie cu cine are de-a face. Mai ales că "băieţii" de la ND i-au fost băgaţi în birou de profesorul Ion Coja, "talibanul nostru", cum l-a numit presa într-o vreme.

Yesmeni pe post de elită

PNG nu are o elită conducătoare, în adevăratul sens al cuvîntului, care să gîndească etapele unei acţiuni politice de succes. Calitatea conducerii PNG o dă Dumitru Sechelariu, preşedinte executiv al partidului şi unul dintre simbolurile corupţiei din guvernarea PSD. În rest, tăcere, întreruptă uneori de un "Da, şefu'!". Eventualele "cadre" venite dinspre ND nu promit nici ele vreo ispravă. De pildă, Ion Coja, mentorul ND, are un traseu politic grăitor asupra statorniciei şi a intuiţiei sale politice. La începutul anilor '90, Ion Coja a fost membru PDAR şi senator al României ales pe listele acestui partid. Mai tîrziu a devenit preşedintele Filialei Bucureşti a "Vetrei Româneşti" – organizaţie de extracţie comunisto-securistă, aripa care se voia civică a PUNR. A trecut, într-un timp, pe la conducerea Fundaţiei "Buna Vestire", a veteranilor legionari, şi a cochetat intens cu Partidul "Pentru Patrie" al aceloraşi supravieţuitori ai mişcării legionare. În primăvara lui 2004, profesorul Coja a candidat la Primăria Generală a Bucureştiului pe listele Partidului Naţional Democrat Creştin (de care chiar n-a auzit nimeni). Iar înainte de alegerile generale, s-a înrolat în PNG şi a candidat la Constanţa pentru un scaun de senator. De scris, preferă să scrie la *România Mare*...

Mult fotbal, ioc politică

Structura şi modul de funcţionare ale acestui partid ţin exclusiv de toanele şi interesele unei persoane, care, în afară de o avere considerabilă, nu are nici o calitate. Becali nu poate fi bănuit nici de carismă, nici de o gîndire profundă, nici de vizionarism, nici de forţă organizatorică, nici de darul oratoriei care înflăcărează. El nu şi-a depăşit statutul de mic bişniţar viclean. Or, ce fel de oameni pot fi atraşi de un astfel de ins? S-a văzut: vulgul ignorant şi obidit, şmecherii cărora le lucesc ochii după banii lui, cîteva cozi de topor care se vor remarcate în politică şi n-au altă şansă decît să stea în umbra ciobanului. Cei cîţiva intelectuali naivi, care chiar au crezut că-l pot direcţiona pe Becali pe calea dreaptă, l-au abandonat deja.

Este de notorietate că atît PNG cît şi ND şi-au recrutat grosul membrilor din galeriile de fotbal. În plus, Gigi Becali este patronul clubului de fotbal Steaua. Nici că se putea ca două organizaţii politice să fie legate mai strîns de aceeaşi pasiune! Mai mult, devine clar că, dacă se pricep la fotbal, liderii PNG şi ai ND trebuie că se pricep şi la politică. C-aşa-i românul verde.

Tovărăşie pe bani

PNG nu are credibilitate. A avut şansa de a şi-o cîştiga. O şansă irosită de însuşi "comandantul de comandanţi", cum s-a autoproclamat nea Gigi. S-a declarat om de dreapta, dar cînd a fost întrebat pe cine ar susţine la guvernare – în cazul în care PNG ar accede în Parlament –, Becali a spus limpede: "Pe PSD". Mai mult, în turul doi al alegerilor prezidenţiale, Becali l-a susţinut pe Adrian Năstase. Şi-atunci au văzut şi orbii că PNG este jucat pe sfori de-alde Hrebenciuc şi gaşca. De bună seamă că şi asta a contat în obţinerea unui rezultat derizoriu în alegeri. Pe fondul campaniei de lunatic a lui Becali, care apărea ca un nou "Mihai Viteazul" de un *kitsch* desăvîrşit. Scena în care Becali jura că va face "o ţară ca soarele sfînt de pe cer" era precedată de aceea în care Mihai Viteazul, jucat de Amza Pellea, în filmul omonim, se încorona; şi era urmată de aceea în care voievodul spunea apăsat: "Asta-i pohta ce-am pohtit-o!".

Pe de altă parte, Noua Dreaptă nu-i va aduce PNG-ului un plus de credibilitate în electoratul naţionalist. Pentru că şi ND are o problemă de credibilitate.

Liderii ND au intrat în structurile de conducere ale PNDC, o dată cu profesorul Ion Coja, în primăvara anului trecut. Ei au cerut insistent tuturor grupărilor naţionaliste să sprijinie PNDC, pe care îl numeau singura speranţă a renaşterii naţionalismului creştin românesc. Şeful ND, Tudor Ionescu şi alţi cîţiva tovarăşi de-ai săi au candidat, la rîndu-le, pe listele PNDC în alegerile locale. Fără şanse. Numărul jalnic de voturi căpătat de PNDC i-a făcut pe băieţii de la ND să abandoneze şi să încerce să uite partidul. De pe *site*-ul Noii Drepte au fost eliminate, fără explicaţii, comunicatele şi informaţiile care se refereau la PNDC, precum şi legătura către *site*-ul partidului.

Acum, liderii ND au pus la cale "infiltrarea" altui partid, pe care, probabil, îşi imaginează că îl vor controla şi că îl vor face cîştigător în proximele alegeri. Presupun ca ND va lansa iarăşi mesaje către toate "forţele naţionaliste responsabile" din ţară, ca să i se alăture în PNG.

Rămîne de văzut către ce altă formaţiune politică se vor îndrepta "noii dreptaci" după ce vor eşua şi cu PNG. Este de aşteptat să fie unul condus de un bogătaş. Fiindcă mai merită reţinut un aspect: şi PNDC, şi PNG sînt conduse de oameni plini de bani. Vicepreşedinte şi sponsor al PNDC este un om de afaceri româno-olandez şi fiu al preşedintelui partidului. Iar pe Becali îl ştie toată lumea cît e de avut.

Şefii ND se vor fi gîndit că un partid care dispune de fonduri importante are mai multe şanse să intre în "Divizia A" a politicii româneşti decît altele, mai onorabile, dar lipsite de o finanţare cum se cade. Şi n-au greşit. Numai că penuria de idei, lipsa de programe viabile şi de oameni competenţi, care să le pună în practică, nu sînt suplinite, în unele cazuri, nici măcar de bani (fie ei cît de mulţi).

Slăbiciunea Dreptei

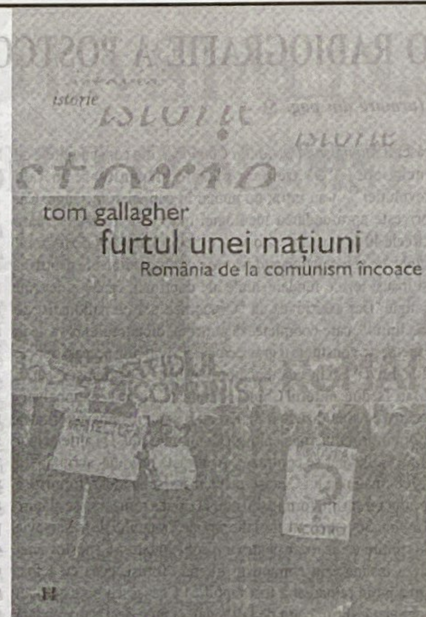
În fine, n-am scris toate acestea pentru că PNG sau ND ar merita vreo atenţie specială. Nici ca să prohodim un nou-născut mort din faşă. Ci pentru a atrage atenţia încă o dată asupra slăbiciunii Dreptei româneşti (mă refer aici la oamenii de Dreapta, nu la vreo formaţiune politică), de care încearcă să profite tot soiul de neaveniţi.

Avem nevoie de o Dreaptă adevărată, conservatoare, solidă şi eficientă. Nădăjduim că o astfel de forţă va apărea într-un viitor cît mai apropiat şi va echilibra salvator spectrul politic românesc. Atunci, pitecantropi politici de tipul lui Becali, Vadim & Co nu vor mai avea tupeul să vorbească în numele Dreptei, cocoţaţi pe grupări fundamental stîngiste. Sigur, jocul de Dreapta al acestor bufoni a convenit de minune pînă acum stîngismului aflat la putere. Numai că şi Stînga are motive să se teamă de un nou moment ca acela al alegerilor din 2000, cînd extremistul de serviciu, PRM, ameninţa să pună mîna pe putere.

Iată de ce, în semn de maturitate politică, pînă şi stînga ar trebui să dorească creşterea unui mare partid de dreapta la noi.

Claudiu TÂRZIU

O RADIOGRAFIE A POSTCOMUNISMULUI ROMÂNESC: TOM GALLAGHER, *FURTUL UNEI NAȚIUNI*

"Cartea aceasta încearcă să demonstreze că regimul condus de PDSR este ultimul dintr-un lung șir al cărui obiectiv principal a fost acela de a întări relațiile verticale de dominație și dependență personală, precum și de a descuraja solidaritatea socială. Faptul că un astfel de proces merge mână-n mână cu încercarea de a crea instituții pluraliste sugerează că în multe privințe experimentul democratizării este lipsit de substanță. În capitolele următoare, căutăm să explicăm de ce cinismul și înstrăinarea au fost atitudinile preferate ale românilor față de politicile care n-au ținut seama de sistemele politice pe care țara le-a cunoscut în cei 150 de ani de existență independentă. Vedem cum lipsa de angajament civic și relațiile verticale de dependență au făcut ca proasta guvernare să fie norma și nu excepția, și constatăm că, fiind înainte de 1989 cea mai înregimentată dintre statele blocului sovietic, România este pe cale de a deveni unul din cele mai inegale state din Europa. S-a dezvoltat o nouă oligarhie, care – în mod ironic – își are rădăcinile în perioada comunistă, are foarte puține obligații sociale sau e prea puțin angajată în realizarea binelui comun într-un sens mai larg. Ea deține importante pârghii politice dobândite grație apropierii de partidul care a controlat evoluția postcomunistă a României pe toată perioada, cu excepția intervalului 1996-2000; ea a beneficiat de asemenea de supraviețuirea unor instituții cum ar fi diversele organisme de informații și alte rețele ale puterii, care au fost doar parțial reformate din 1989 încoace. Grupuri mici, bine plasate în aparatul de securitate și în sectorul comerțului exterior, au fost capabile să dobândească averi considerabile chiar și în timpul dictaturii comuniste egalizatoare a lui Ceaușescu și și-au întărit puterea în cârdășie cu politicienii și cu alți întreprinzători, prin deturnarea avuției publice spre folos privat. Forțe interne angajate în construirea unei democrații puternice și transparente, în care asemenea abuzuri de putere să nu-și aibă locul, există, dar ele sunt slabe și nu avem nici un semn că își vor spori puterea și încrederea în sine în următorii ani. Angajamentele internaționale cu România în vederea creării unor instituții care să servească binele public, permițând țării să ia parte la procesul de integrare euro-atlantică, au avut un impact limitat asupra calității conducerii".

Citatul de mai sus este extras din partea finală a "Introducerii" la studiul intitulat *Furtul unei națiuni. România de la comunism încoace*, datorat lui Tom Gallagher, profesor la Universitatea din Bradford (Anglia), și publicat de Editura Humanitas în traducerea unei echipe alcătuite din Mihai Elin, Delia Răzdolescu și Horia Barna. La terminarea lecturii celor 430 de pagini ale cărții, cititorul onest are posibilitatea să afle, ca expresie a unei remarcabile obiectivități, ce s-a petrecut în "România de la comunism încoace" și de ce ceea ce s-a petrecut în acest răstimp poate fi calificat ca "Furtul unei națiuni".

Dar în pofida adevărurilor pe care cititorul onest le află din lectura acestei cărți, rămâne totuși deschisă o întrebare: De ce a trebuit să vină un profesor tocmai de la o universitate din Anglia să le explice românilor ce s-a petrecut în țara lor "de la comunism încoace", desluşindu-le astfel cauzele mizeriei morale și materiale în care se zbat de cincisprezece ani? Normal și de dorit ar fi fost ca istoricii autohtoni să fi dat buzna încă din primele zile ce au urmat evenimentelor din decembrie '89, dezvăluind românilor însetați de adevăr și schimbare lanțul nesfârșit de orori și crime săvârșite de regimul comunist, fărădelegi care amenințau existența noastră ca națiune.

Istoricii români însă au tăcut și tac în continuare. Cu puține excepții, care întăresc regula, tagma istoricilor noștri a constituit "vârful de lance" al aparatului agitprop al PCR în acțiunea de îndoctrinare marxist-leninistă a românilor, cu accentul pus pe educarea în acest spirit a elevilor și studenților, ca și în combaterea "obiectivismului burghez" în domeniul istoriei. "Obiectivismul burghez – conform istoricilor marxiști – este atitudinea de falsă obiectivitate, de pretinsă nepărtinire și de negare a caracterului de clasă și partinic al științelor, ideilor și teoriilor sociale (...) Marxism-leninismul opune obiectivismului partinitatea, care cere aprecierea și cercetarea evenimentelor istorice de pe pozițiile clasei muncitoare, purtătoare a progresului istoric..."

În disputa dintre istoricii formați în spiritul dogmelor materialismului istoric, care nu reușesc să ne convingă că azi nu ar mai fi ceea ce au fost ieri, și "obiectivismul" lui Tom Gallagher, îl preferăm fără ezitare pe acesta din urmă. În timp ce pentru istorici ca Dinu Giurescu sau Ioan Scurtu (am ales la întâmplare două nume din numerosul detașament de istorici moștenit de la regimul comunist) există *tabu*-uri pe care le evită cu grijă, pentru istoricul de la Bradford, "istoria recentă" este privită cu aceeași detașare ca și istoria Egiptului Antic de acum 4000 de ani. El nu are nici afirmații făcute în trecut, pe care ar trebui să le renege acum, și nici obligații partizane față de personalități provenite din regimul comunist, dar cu greutate pe actuala scenă politică a României.

Tom Gallagher începe anchetarea „furtului unei națiuni" prin investigarea cauzei care a făcut posibilă această infracțiune la scară istorică, în capitolul "Înapoierea – un obstacol în calea democrației". În timp ce la sfârșitul veacului al XVIII-lea Europa lăsase în urmă Renașterea și Secolul Luminilor, țările române agonizau sub stăpânire otomană, guvernate de zapcii fanarioți. A urmat apoi "Drumul către independență", încununat cu "Un început promițător: monarhia constituțională", după care, cu toate convulsiile firești ale unui proces de creștere forțată, se ajunge la "Primul război mondial și înfăptuirea României Mari". Se părea că românii își împliniseră idealul, afirmându-se ca o națiune europeană, când a început prăbușirea: "Vechile obiceiuri subminează noua Românie". Este vorba de anii "Restaurației"; revenirea pe tronul țării a prințului Carol, care "a început să acționeze ca un fanariot interesat să transfere bogăția și prestigiul din domeniul public în propriile sale mâini, iar puterea reală aparținea camarilei alcătuite din prietenii săi".

Bineînțeles că nu-i putem cere universitarului englez să-și identifice tiparele mentale cu cele ale noastre, dar trebuie să recunoaștem sincerele sale strădanii de a ne înțelege. În acest sens, este remarcabilă obiectivitatea cu care privește "Ascensiunea Gărzii de Fier" și "Drumul către dictatură și război", dar mai ales actul de la 23 august 1944. "România a jucat un rol mult mai mare în al doilea război mondial decât în primul, contribuind la victoria aliaților occidentale. Dar pe când teritoriul ei s-a extins masiv în 1919, soarta ei după 1945 a fost aceea de a-și pierde independența și de a i se impune cu forța un regim social străin". Și astfel România ajunge la "Întoarcerea la subdezvoltare. Impunerea și consecințele stăpânirii comuniste", jumătatea de veac în care s-a înfăptuit furtul, care a pus în chestiune însăși existența noastră ca națiune.

Din punctul nostru de vedere, al victimelor, comunismul nu a însemnat doar furtul unei națiuni. Comunismul a fost o tentativă de asasinare a națiunii, pusă în practică după un proiect criminal, de o "sectă" care, la adăpostul ocupației sovietice, se va transforma în "forță conducătoare". Toate momentele importante ale tragediei trăite de români, chiar dacă nu sunt înfierate cu asprimea pe care noi, victimele, am dori-o, sunt semnalate cu obiectivitate și consemnate ca atare: "În cursul primului deceniu al stăpânirii comuniste a fost lansat un atac feroce împotriva tuturor instituțiilor și indivizilor despre care se considera că ar fi reprezentat o amenințare la adresa noii ordini (...) Se estimează că 180.000 de persoane fuseseră aruncate în lagăre de muncă forțată (...) Circa 80.000 de țărani au fost închiși pentru că s-au opus colectivizării. Rezistența armată din munți a continuat sporadic de-a lungul anilor '50, necunoscută lumii din afară".

Remarcabil pentru un occidental, care nu este capabil să facă distincția între "antisemitism" și "problema evreiască", cu care s-au confruntat unele națiuni, Tom Gallagher nu ocolește recunoașterea că "secta" care a adus comunismul în România era alcătuită preponderent din evrei. "În timpul când Ana Pauker a condus PCR, membrii evrei au ocupat într-o măsură disproporționată posturile din aparatul ideologic al partidului și din sectoarele lui culturale, propagandistice și de presă". Se pare însă că în problema contribuției evreilor la edificarea comunismului în România, informațiile de care dispune autorul *Furtului unei națiuni* sunt destul de lacunare. Mult mai generos în această privință este istoricul Teșu Solomovici în cele două lucrări ale sale, *Securitatea și evreii* și *România iudaică*. În "demonologia figurilor timpului", Tom Gallagher nu menționează alături de Ana Pauker decât pe Mihai Roller ("care a încercat să elimine ideea națională din prezentarea istoriei, înlocuind-o cu punctul de vedere internaționalist") și pe Alexandru Nikolski („răspunzător de torturarea, uciderea și maltratarea sistematică a unui foarte mare număr de deținuți politici").

Lupta pentru putere, fenomen specific regimurilor comuniste de pretutindeni, nu a ocolit România. În înfruntarea dintre pretendenții la conducerea PCR, Gh. Gheorghiu Dej s-a dovedit a fi maestru. "In 1945 a aranjat asasinarea predecesorului său, Ștefan Foriș (...) Ascendentul său a fost total o dată cu îndepărtarea Anei Pauker și a complicilor ei din Biroul Politic, în primăvara lui 1952 (...) După 1952, a avut un Birou Politic obedient; în 1954, sentința capitală privitoare la Pătrășcanu a fost decisă prin vot unanim". Terminând reglarea de conturi cu potențialii săi competitori, Dej a instaurat un regim de cea mai pură esență stalinistă, pe care l-a menținut chiar și după ce comunismul internațional a luat act de dezvăluirile lui Hrusciov la Congresul al XX-lea al PCUS. În continuare, Tom Gallagher semnalează contribuția lui Dej la "Apariția unui tip de comunism românesc" și la "Deschiderile prudente spre Occident".

Pe 19 martie 1965, Dej moare răpus de un cancer la plămâni, bănuindu-se că fusese iradiat de agenți sovietici, din cauza atitudinii sale de indepedență. I-a urmat la conducerea partidului și țării Nicolae Ceaușescu. "Triumful celei mai mari Nulități!" – consemnează Tom Gallagher evenimentul, preluând remarca lui Gheorghe Apostol, un alt comunist din vechea gardă, care se considera mai îndreptățit decât Ceaușescu să aspire la funcția supremă în partid și stat.

Cu toate că fostul dictator comunist a condus destinele României timp de un sfert de veac, o perioadă nefastă ale cărei urmări se resimt din plin până în zilele noastre, atât prin instituțiile create în "anii lumină", dar mai ales prin oamenii modelați în spiritul ideologiei "epocii de aur", asupra "cazului" Ceaușescu istoricii autohtoni evită să se aplece. O lipsă pe care autorul *Furtului unei națiuni* încearcă, cel puțin parțial, să o suplinească.

"Ceaușescu era bâlbâit, nu avea pic de simț al umorului și nu-și putea ascunde lipsa de carte. Dar poseda o voință și un zel politic excepționale, iar dacă se întâmpla să-i lipsească vreo ambiție, aceasta era recuperată de soția sa, Elena Ceaușescu. Era de asemenea un *naționalist* [subl. n.] de neclintit și neîncrezător în sovietici..." Un portret sumar, cu care însă nu suntem de acord decât parțial. Suntem convinși că Ceaușescu nu a citit *Capitalul* lui Marx și nici *Materialism și empiriocriticism* al lui Lenin, dar suntem siguri că a citit și

(continuare în pag. 6)

Gabriel CONSTANTINESCU

O RADIOGRAFIE A POSTCOMUNISMULUI ROMÂNESC

(urmare din pag. 5)

răscitit *Manifestul Partidului Comunist*, din care cuvintele de încheiere – "Să tremure clasele stăpânitoare în faţa revoluţiei" – i-au intrat nu numai în cap, ci şi în sânge. Cât priveşte aprofundarea ideologiei marxist-leniniste, se pare că cele 40 de pagini ale broşurii lui Stalin *Despre materialismul dialectic şi materialismul istoric* i-au fost suficiente pentru a-şi însuşi tezele fundamentale ale doctrinei, care i-a devenit religie. Dar aserţiunea că "Ceauşescu era un naţionalist de neclintit", care completează portretul dictatorului roşu de la Bucureşti, constituie o gravă eroare. Priviţi prin aceeaşi optică, atât Enver Hodja, conducătorul Albanici comuniste, cât şi Mao Tsedun, ctitorul Chinei comuniste, au fost „naţionalişti" pentru că s-au distanţat de Kremlin şi au respins autoritatea Cominformului, moştenitorul Cominternului. De altfel, chiar Tom Gallagher se contrazice în această privinţă, scriind: "În 1968 imaginea lui Ceauşescu ca marxist cu idei reformiste a primit un sprijin formidabil atunci când a refuzat să se alăture Uniunii Sovietice şi celorlalte ţări ale Tratatului de la Varşovia în trimiterea de trupe pentru a zdrobi tentativa Cehoslovaciei de a instaura un comunism liberal. Totuşi, ceea ce a fost prea puţin remarcat a fost faptul că Ceauşescu nu a aprobat niciodată «Primăvara de la Praga» şi nu a declarat vreodată că ar fi meritat să fie aplicată şi în ţara lui (...). Oricât de iritaţi au fost de acrobaţiile României, sovieticii ştiau că Ceauşescu era un comunist ortodox, care nu era deloc înclinat să renunţe la marxism-leninism".

Cele care s-au înşelat însă în privinţa lui Ceauşescu au fost democraţiile occidentale, a căror atitudine faţă de suferinţele românilor a fost un condamnabil amestec de naivitate, interese meschine şi mult, revoltător de mult cinism. "Occidentul începea – scrie Tom Gallagher – să considere România un stat comunist rebel, care merita să fie cultivat, deoarece fixa anumite limite puterii sovietice. În 1968, Tony Benn, ministrul britanic al Tehnologiei, scria, după ce l-a întâlnit pe Ceauşescu, că acesta «se purta foarte modest, era foarte pătrunzător în abilitatea sa şi de aceea mi-a plăcut de el». În acelaşi an, preşedintele De Gaulle personal i-a conferit Legiunea de Onoare lui Ceauşescu, făcându-l să înţeleagă clar cu acel prilej că nu era intimidat de natura regimului său: «Un regim ca al dumneavoastră e bun şi folositor, dar unul asemănător ar fi imposibil în Franţa sau în Marea Britanie». O asemenea remarcă din partea unui lider occidental influent cu greu l-ar fi încurajat pe Ceauşescu să-şi liberalizeze sistemul – dimpotrivă. Din ce în ce mai convins că veriga slabă în lanţul puterii sovietice fusese găsită, Occidentul a invitat România la instituţii care erau închise altor state comuniste. În 1972 ea s-a alăturat Băncii Mondiale şi Fondului Mondial Internaţional, în 1973 a obţinut statut comercial preferenţial din partea Comunităţii Economice Europene, iar în 1975 i s-a acordat clauza Naţiunii Celei Mai Favorizate de către Statele Unite, fiind singurul stat din blocul sovietic cu un astfel de privilegiu". Dar deşi ar fi putut să o facă, "liderii occidentali ca De Gaulle şi Richard Nixon, care au întreţinut relaţii personale bune cu Ceauşescu, par a nu fi încercat niciodată să obţină o relaxare a represiunii".

O explicaţie profund jignitoare pentru noi, românii, a indiferenţei împinse până la cinism manifestate de Occident faţă de tragedia unei naţiuni ameninţate să fie înghiţită de molohul bolşevic, ne este oferită de Tom Gallagher, având ca sursă consideraţiile asupra modului de a gândi al diplomaţilor britanici, făcute de Tony Benn în cartea sa *Office without Power*: "Discutând cu Tony Benn despre vizita lui din 1968 în România, unii diplomaţi britanici au dat de înţeles că nimeni nu trebuie să se culce pe-o ureche în legătură cu natura sistemului politic românesc: ei «şi-au exprimat punctul de vedere că românii nu se bucuraseră niciodată de libertăţi politice în nici o perioadă a istoriei lor... şi că nu pierduseră mare lucru având un regim comunist». Atitudinea aceasta privind România comunistă în special şi Balcanii în general era larg răspândită printre diplomaţii din principalele state occidentale". Aşadar, să nu ne facem probleme cu înrobirea românilor de către Uniunea Sovietică. De-a lungul întregii lor istorii ei au fost robi şi noua formă de înrobire, comunismul, nu intră în conflict cu formele tradiţionale de viaţă ale poporului român!

Este adevărat că românii nu au avut o *Magna Carta Libertatum* datând din anul 1215, aşa cum a avut poporul englez, dar tot atât de adevărată este şi declaraţia făcută de Ion C. Brătianu în 1879, pe care o citează Tom Gallagher: "Din veacul al treisprezecelea şi până acum, noi am fost avangarda Europei, zidul ei de apărare împotriva năvălitorilor din Asia. Statele europene au putut să se dezvolte în această epocă datorită sacrificiului altora". Şi tot autorul *Furtului unei naţiuni* recunoaşte cât de greu i-a fost regimului comunist să înfrângă rezistenţa românilor faţă de o ideologie care-i nesocotea libertăţile fundamentale: "Pentru a-şi impune voinţa, comunismul din România a trebuit să exercite teroarea la scară uriaşă. Au fost mobilizate unele elemente ale culturii politice pentru a strânge şi mai tare societatea în menghina comunistă; dorinţa Bisericii Ortodoxe şi a multor intelectuali de a fi îngăduitori cu un stat care îşi proteja sau îşi promova interesele este, desigur, un factor important. Dar rezistenţa armată faţă de comunism a continuat o vreme mai îndelungată decât în ţările vecine cu România – un indiciu că România nu era coaptă pentru un asemenea regim".

Şi din nou nu subscriem la punctul de vedere al universitarului englez. Încercăm să aflăm ce înţelege dânsul prin "a fi copt pentru regimul comunist". Cunoaştem părerea clasicilor marxismului, care socoteau posibilă revoluţia comunistă numai în ţările cu un proletariat numeros şi cu conştiinţă de clasă, adică în ţările puternic industrializate. O teorie contrazisă parţial de Lenin, care prevedea ruperea lanţului de state imperialiste în "veriga cea mai slabă", aceasta fiind Rusia ţaristă. Or, a încerca să judeci rezistenţa armată a românilor la comunism prin prisma tiparelor ideologiei marxist-leniniste este fundamental greşit, după cum fundamental greşită, în totalitatea ei, este această ideologie. Românii s-au opus cu arma în mână comunismului, nu pentru că nu erau "copţi" pentru un astfel de regim, ci pentru că preţuiau libertatea la fel de intens ca toate popoarele europene şi, într-un sens mai larg, ca toate popoarele lumii. De-a lungul întregii istorii a omenirii au existat doar popoare libere şi popoare înrobite. Nu au existat şi nu există popoare de robi.

Domnia lui Nicolae Ceauşescu a degenerat într-un regim de dictatură personală cu "Puterea în familie şi greşeli politice catastrofale". Tom Gallagher crede că "un moment de răscruce pentru regim l-a constituit vizita din 1971 a lui Ceauşescu în Coreea de Nord, unde a găsit un soi de comunism care se potrivea caracterului său şi s-a hotărât să modeleze România după aspectele principale ale naturii fanatice şi înregimentate ale regimului lui Kim Ir Sen". Au urmat greşeli după greşeli în conducerea economiei, agravate de înlăturarea unor economişti cât de cât pricepuţi, aşa cum a fost Alexandru Bârlădeanu.

Dar cel mai mare rău petrecut în "anii lumină", care au întunecat chipul României, a fost ascensiunea meteorică a soţiei dictatorului, Elena: "Spre sfârşitul anilor '70, România s-a trezit în situaţia nemaiauzită în care soţia dictatorului avea mai multă influenţă în privinţa politicii decât orice demnitar civil sau militar. Consoarta lui Nicolae Ceauşescu avea doar câteva clase primare, dar acest lucru nu a împiedicat-o să-şi inventeze o carieră de om de ştiinţă, procurându-şi un doctorat în chimia industrială, precum şi diferite titluri onorifice cu ocazia călătoriilor în străinătate [din nou complicitatea Occidentului! – n. n.]. În 1979 ea conducea secţia de cadre de partid şi de stat din cadrul Comitetului Central, ceea ce însemna că de fapt controla orice numire în funcţiile de partid şi de stat. În legătură cu Elena, Alexandru Bârlădeanu scria: «Rareori am întâlnit pe cineva care să fi avut atâtea însuşiri negative ca ea: sentimentul urii şi al răzbunării, stupiditatea, caracterul scârbos, nesimţirea şi impertinenţa erau cele mai evidente. Nu ştiu cum s-au întâlnit sau cum a durat căsnicia aceasta»".

În decembrie '89, regimul comunist condus de Nicolae Ceauşescu s-a prăbuşit. Prăbuşirea nu s-a datorat însă caracterului odios al acestui regim. Chiar dacă la noi prăbuşirea s-a petrecut dramatic, cu victime, cu morţi şi răniţi, ea a făcut parte din amplul proces al ieşirii din scena politică a tuturor regimurilor comuniste din Europa. Parcă venise de undeva, dintr-o galaxie unde se hotărăşte destinul neamurilor, porunca: "Comunismul şi-a făcut datoria, comunismul poate să plece!". Nu însă şi comuniştii...

(va urma)

POPEYE MARINARUL

(urmare din pag. 1)

datorită prestaţiilor "destabilizatorului" Traian Băsescu şi impresiei pe care acesta a făcut-o liderilor europeni. Căci iată ce stă scris în acelaşi ziar *Adevărul*, din 30 decembrie: "În aceste ultime zile, spunea Ştefan Stănciugelu, directorul I.S.C. [Institutul pentru Studiul Comunicării – n. n.], presa străină vede în Traian Băsescu un erou salvator, un erou justiţiar. Profilul său se construieşte în termeni cu care, de obicei, presa este zgârcită: uman, direct, popular, bun negociator, lider cu carismă, onest, cu un discurs ce electrizează mulţimele, un luptător ce a rezistat asaltului permanent al maşinăriei de partid a PSD etc.". Oricum, "este totuşi clar – concluzionează directorul I.S.C. – că presa internaţională oferă României, după multă vreme, şansa unei imagini pozitive". Iar *Ziua* din 6 ianuarie 2005, reluând acelaşi comunicat al Institutului pentru Studiul Comunicării, completează: "...Traian Băsescu este construit ca «Eroul Salvator» care va reuşi să finalizeze o revoluţie lentă «la foc mic» şi să producă ruptura reală cu «vechiul regim»".

Desigur, vorbe mari, bombastice poate, dar asta nu e suficient. Numai imaginea pozitivă a "fascinantei şi eternei Românii" nu poate rezolva problemele extrem de complexe ale ţării. Rămâne de văzut dacă noul preşedinte va reuşi în tentativa sa temerară de a stârpi corupţia, făcând instituţiile statului cu adevărat funcţionale, şi de a ridica cât de cât nivelul de trai al "amărăştenilor". Mulţi sunt sceptici. Alţii sunt optimişti. Argumente au şi unii, şi alţii. Scepticii îl consideră prea impetuos în acţiuni şi prea abrupt în decizii pentru a nu face, mai curând ori mai târziu, greşeli impardonabile, de care vor profita duşmanii lui, care sunt încă destul de puternici şi îl pândesc la cotitură, pentru a-i pune beţe în roate. Apoi, cred ei (scepticii), echipa guvernamentală cu care el trebuie să colaboreze şi să pună în practică "programul" pe care împreună l-au elaborat nu este nici destul de omogenă şi nici destul de pregătită pentru a susţine şi implementa un program atât de ambiţios, mai ales acum când, pentru a putea primi votul de investitură, a fost nevoită să facă şi compromisuri riscante, aliindu-se cu UDMR şi mai cu seamă cu PUR.

Optimiştii, dimpotrivă, mizează pe tenacitatea şi abilitatea lui şi speră ca, ajutat şi de conjunctură, să-şi onoreze promisiunile făcute în campania electorală şi să scoată ţara din criza care durează de 15 ani şi care eufemistic se cheamă "tranziţie". Alianţele "deochiate", argumentează ei, sunt alianţe de conjunctură, de care se va debarasa la prima ocazie. Şi, într-adevăr, aşa este. Alianţa D.A. a făcut aceste compromisuri pentru că nu avea altă alternativă decât cea a alegerilor anticipate. Or, dacă ar fi recurs acum la soluţia "alegerilor anticipate", nu rezolva mare lucru, pentru că scorurile acestora nu ar fi fost cu mult diferite de cele din 28 noiembrie. Din aceste motive, "strategii" Alianţei (în înţelegere cu preşedintele Băsescu, bineînţeles) au ales varianta provizorie a acestor compromisuri, deja dezavuate. De altfel, Traian Băsescu o spune clar în interviul pe care l-a acordat ziarului *Adevărul* din 6 ianuarie 2005: "Personal, sunt un adept al unor anticipate imediate, pentru a scăpa de o soluţie imorală care se numeşte PUR. Este o soluţie politică pe care eu am negociat-o din nevoia instalării unui guvern, dar mi se pare lipsită de moralitate. *Atunci am pus înainte interesul de a avea un guvern, de a lua primele măsuri-semnal, care să producă efecte în 2005. Era o prioritate care a fost realizată şi, dacă dl Tăriceanu va fi un adept al soluţiei anticipatelor, la mine va avea tot sprijinul*" (subl. n.).

Joacă tare *Popeye Marinarul*, joacă tare! De fapt, cu această declaraţie de ultimă oră, el nu urmăreşte declanşarea anticipatelor acum, ci nu face decât să arunce o "petardă" în curtea PUR, pentru a-i determina pe aceştia să voteze, într-o procedură pe care o va declanşa ulterior, schimbarea celor doi preşedinţi ai Camerelor. Ceea ce nici nu ascunde în interviul amintit: "Cum poţi să pui un prefect de la un partid care a susţinut desemnarea lui Nicolae Văcăroiu şi a lui Adrian Năstase ca preşedinţi ai Camerelor? PUR în primul rând trebuie să corecteze această eroare ca să devină credibil. Să declanşăm proceduri parlamentare pentru schimbarea celor doi preşedinţi ai Camerelor, dacă PUR vrea să fie un aliat loial al Alianţei". Alte comentarii sunt, cred, de prisos. Cel puţin deocamdată.

TEODOR M. POPESCU

DE LA NERO LA STALIN. ANTICREŞTINISMUL COMUNIST

PROPAGANDA

(urmare din numărul trecut)

Mijloacele şi materialul de propagandă atee în popor sînt uimitoare. Propagandiştii atei cutreieră Rusia, în echipe de "conferenţiari roşii"[1] sau individual, pentru a alunga de pretutindeni ideea de Dumnezeu. Succesul lor nu este întotdeauna asigurat. Ştiinţa atee este adesea surprinsă de auditori cu întrebări la care propagandiştii nu pot răspunde, şi nu o dată s-au compromis şi au plecat ruşinaţi. Uniunea Ateilor Militanţi şi autoritatea de stat dau însă cu atît mai multă atenţie acţiunii propagandiştilor conferenţiari, ameliorînd pregătirea lor, obligîndu-i să treacă examene[2] şi controlîndu-i. În serviciul lor, şi al acţiunii antireligioase în general, stă totodată un imens material scris, revărsat asupra Rusiei ca un potop: ziare, reviste, cărţi de literatură şi de pseudo-ştiinţă, pline de blasfeme la adresa lui Dumnezeu şi a religiei, formează pîinea cea de toate zilele a cetăţeanului sovietic[3]. Ele se tipăresc şi se răspîndesc cu avionul şi camionul, în zeci şi sute de mii, în milioane de exemplare[4], fiind scrise pentru toate profesiile şi pentru toate vîrstele, chiar pentru copii[5]. Literatura atee vrea să strice tot ce ar mai putea să rămînă ca idee religioasă în statul comunist. Locul de frunte îl ocupă în această literatură *Manualul ateu*[6], cartea de temei a comunismului, iar o aşa-numită "Biblie antireligioasă" în 13 limbi[7] este desigur menită să fie pentru atei ceea ce este Biblia pentru credincioşi.

În acelaşi timp, comunismul a luat toate măsurile ca literatura religioasă să dispară complet sau să fie boicotată[8]. Tipografiile au ordin să nu tipărească nici o carte religioasă[9], iar dinafara graniţelor Uniunii Sovietelor nu se poate aduce nici una. Nici Sfînta Scriptură, nici cărţile de slujbă bisericească nu se pot tipări sau importa, şi se urmăreşte chiar distrugerea celor existente[10]. Este una dintre cele mai grele măsuri comuniste împotriva Bisericii şi a credinţei. Pe lîngă aceasta, citirea în public a Sfintei Scripturi şi a cărţilor religioase, atît cît se mai găsesc, este interzisă şi pedepsită[11]. Cercurile de lectură religioasă, cercuri biblice, cercuri catehetice – ca şi comitetele de ajutor – sînt şi ele interzise[12].

Creş-tinii simţeau ca foarte gravă măsura lui Iulian Apostatul de a le interzice cartea păgînă şi cultura clasică, trimiţîndu-i ironic la Matei şi la Luca ai lor. Comuniştii le iau creştinilor şi dreptul firesc de a-şi citi cartea sfîntă! Din biblioteci se înlătură, de asemenea, tot ce cuprinde idei religioase, sau nu se dă pentru citit. S-au format chiar biblioteci întregi cu cărţi atee[13]. Se fac pînă şi excursii de propagandă anticlericală[14], adevărate turneuri de ateism, şi totodată inspecţii antireligioase.

Arta serveşte aceluiaşi scop antireligios: teatrul, cinematograful, literatura, muzica, artele plastice, toate sînt puse la contribuţie în lupta împotriva lui Dumnezeu, în toate este batjocorită credinţa[15]. Nu se admite nici refacerea picturii bisericilor, şi numai cu greutate s-a reuşit a se da aprobare unor pictori ca să restaureze monumente de artă religioasă. În schimb, muzeele antireligioase sînt numeroase, ele găsindu-se în toate oraşele mai mari, şi sînt pline de impietăţi grafice şi plastice şi de obiecte fabricate în atelierele speciale. Se organizează, de asemenea, expoziţii antireligioase care batjocoresc ideea de Dumnezeu, Biserica şi clerul[16].

"Ştiinţa" şi tehnica sînt unul dintre mijloacele preferate de propaganda antireligioasă. Radioul, telegrafia fără fir[17], televiziunea[18] sînt folosite pentru a răspîndi ideea comunistă atee pînă la mari distanţe, în toată Uniunea Sovietică şi dincolo de hotarele ei. Staţii puternice de radiodifuziune[19] trîmbiţează în mai multe limbi, în lumea întreagă, antireligia comunistă. Un observator ambulant duce poporului de pe tot întinsul "patriei sovietice" rus-lumina ştiinţei atee[20].

Socotindu-se, în orgoliul lor inconştient, apologeţii şi campionii ştiinţei, în numele căreia Stalin însuşi, marele "savant" al veacului nostru, declară că luptă împotriva religiei, comuniştii văd în tehnică remediul tuturor relelor de care suferă omenirea[21]. "Sînt contra religiei – zice ţarul roşu – pentru că sînt pentru ştiinţă". "Sîntem mîndri de a curăţa frumoasa noastră patrie sovietică de putregaiul superstiţiilor ignoranţei, al intoxicării cu «rachiul» spiritual care este religia. Sîntem siguri că vom scăpa tot pămîntul de aceste murdării"[22]. Comu-niştii îşi fac astfel o datorie şi o onoare din a opune "ştiinţei popilor[23]" adevărata ştiinţă, care este a lor, iar oamenii de ştiinţă din restul lumii n-au protestat, măguliţi poate de atita cinste făcută ştiinţei!

În numele ştiinţei, bolşevicii insultă pe Dumnezeu şi religia în congrese atee monstre[24], la care invită delegaţi străini, şi-i trimit pe-ai lor la congrese atee străine, cum a fost cel de la Londra. În numele ştiinţei, combat religia pe toate căile, şi nu se mulţumesc doar să-şi predice ateismul, ci şi practică blasfemele lor. Scot din biserici şi din mănăstiri moaşte venerate de credincioşi şi le prezintă vulgului[25] în muzee sau în expoziţii, ca pe corpuri descompuse, pentru a le ascunde apoi, atunci cînd văd că vizitatorii vin să le cinstească tot ca pe sfinte moaşte. În numele ştiinţei s-au ridicat crematorii[26], dintre care unele stau încă goale; în numele ştiinţei se bat-jocoresc înmormîntările făcute de credincioşi[27], aşa cum se batjocoresc toate actele şi obiectele de cult: icoane, cruci, vase, veşminte bisericeşti şi celelalte.

Oricît şi-ar pune însă comunismul masca falsă a ştiinţei şi a liberei-cugetări, el apare aşa cum este: vulgar, grosolan, pervers, neruşinat. Mijloacele lui de propagandă sînt adaptate scopului lui distrugător, negator. Ele se acordă toate în "critica" gen bolşevic, care profanează prin batjocură, satiră, ridiculizare, culminînd în caricatura antireligioasă, expresie a geniului propagandei antireligioase. Bolşe-vismul nu se mulţumeşte să "convingă" popoarele Uniunii Sovietice pe calea instrucţiei şi educaţiei atee, impuse tuturor instituţiilor şi profesiunilor; nereuşind să convingă uşor, el caută cu atît mai mult să distrugă credinţa prin batjocură, s-o ucidă prin ridiculizare. Niciodată nu s-a mai revărsat asupra religiei atîta "critică" satirică şi niciodată, poate, efectele sarcas-mului şi pamfletului n-au fost mai bine calculate şi mai mult urmărite decît în acţiunea antireligioasă a comunismului.

Este mai ales un punct în programul propagandei atee a Sovietelor, în care se concentrează tot ce poate comunismul ca artă şi ştiinţă antireligioa-să, ca "inteligenţă" şi neseriozitate profanatoare de lucruri sfinte. Cel mai apreciat mijloc de a lovi şi a jigni credinţa şi pietatea în Rusia sovietică sînt campaniile duse împotriva marilor sărbători creştine, Naşterea Domnului şi Sfintele Paşti[28]. Îndeosebi campaniile antipascale sînt "arma clasică" a impietăţii comuniste împotriva bisericilor ce au mai rămas, pline încă de credincioşi, ceea ce sporeşte furia atee. Este de neînchipuit la ce scandaluri şi parodii antireligioase se dedau comuniştii cu prilejul sărbătorilor creştine, organizînd zeci de mii de conferinţe atee, spectacole profane, razii şi atacuri în biserici, orgii şi demonstraţii vulgare[29], pentru a tulbura slujba religioasă, a-i scoate pe credincioşi din biserici sau a-i împiedica să meargă acolo. Este pur şi simplu ridicolă, în fanatismul ei, sforţarea de a-i abate pe creştini de la biserică în zilele sfintelor lor amintiri. Pe lîngă cortegii carnavaleşti de stradă, se organizează cursuri, ore de lucru suplimentare, spectacole teatrale, cinematografice sau muzicale, la care sînt chemaţi cetăţenii, pentru a nu merge la biserică, unde-i atrage chiar pe unii necredincioşi o irezistibilă nostalgie a unei mari bucurii pierdute. În grija pe care o au bolşevicii de a-i sustrage pe credincioşi bisericilor la aceste zile mari, au mers pînă la a trimite doici mamelor cu copii la sîn, pentru ca acestea să poată merge la spectacolele sau la conferinţele antireligioase organizate de ei cu aceste prilejuri!

(Va urma)

---

[1] "Chronique. Orthodoxie", în *Irénikon*, V, 1 (ianuarie 1928), p. 38.

[2] D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 63", în *Irénikon*, VII, 3 (mai-iunie 1930), p. 320.

[3] Acelaşi, "Chronique de l'Orthodoxie russe", în *Irénikon*, VI, 4 (septembrie-octombrie 1930), p. 539 (rolul presei în acţiunea ateismului). În fruntea presei atee stau publicaţiile Uniunii Ateilor Militanţi *Antireligioznik* şi *Bezbojnik* (*cf.* D C. L., "Chronique religieuse. L'antireligion en U. R. S. S.", în *Irénikon*, XIII, 3, mai-iunie 1936, pp. 310-311).

[4] "Chronique religieuse. Actualités", în *Irénikon*, XVI, 5 (septembrie-octombrie 1939), pp. 452-453 şi 466 (n. 1); D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 54", în *Irénikon*, VI, 3 (iunie-august 1929), p. 417.

[5] "Chronique. Russie", în *Irénikon*, V, 10-12 (octombrie-decembrie 1928), p. 526; "Chronique religieuse. Orthodoxie russe", în *Irénikon*, XIV, 4-5 (iulie-octombrie 1937), p. 428.

[6] "Chronique religieuse. U. R. S. S.", în *Irénikon*, XVI, 3-4 (mai-august 1939), p. 254. S-a editat, de asemenea, un *Manual pentru muncitorii din cercurile antireligioase* (v. Charles Pfleger, "L'Impiété russe", în *Irénikon*, X, 1 (ianuarie-februarie 1933), p. 37.

[7] "Chronique religieuse. Actualités. U. R. S. S.", în *Irénikon*, XV, 1 (ianuarie-februarie 1938), p. 57.

[8] D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 57", în *Irénikon*, VI, 3 (iunie-august 1929), p. 422.

[9] *Ibidem*, pp. 421-422.

[10] "Chronique religieuse. Actualités. U. R. S. S.", în *Irénikon*, XVI, 1 (ianuarie-februarie 1939), p. 41: "des autodafé de Bibles ont eu lieu r Omsk".

[11] *Ibidem*, p. 40.

[12] "Chronique religieuse. Actualités. U. R. S. S.", în *Irénikon*, XV, 5 (septembrie-octombrie 1938), p. 461.

[13] În anul 1927 erau numai în Rusia centrală 30000 de asemenea biblioteci (v. "Chronique. Russie", în *Irénikon*, V, 1, ianuarie 1928, p. 38; *cf.* şi D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 18", în *Irénikon*, VII, 1 (ianuarie-februarie 1930), pp. 89-90 (ideea distrugerii cărţilor religioase a fost dată de văduva lui Lenin, Krupskaia).

[14] "Chronique. Orthodoxie. Russie", în *Irénikon*, V, 10-12 (octombrie-decembrie 1928), p. 533.

[15] *Cf.* D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 63", în *Irénikon*, VII, 3 (mai-iunie 1930), p. 320. Acelaşi, "Chronique de l'Orthodoxie russe – 88", în *Irénikon*, VI, 4 (septembrie-octombrie 1929), p. 593.

[16] D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 72", în *Irénikon*, VII, 3 (mai-iunie 1930), pp. 338-339. D. C. L., "Chronique religieuse. L'antireligion en U. R. S. S.", în *Irénikon*, XIII, 3 (mai-iunie 1936), p. 325.

[17] Cu ore atee speciale pentru copii (v. "Chronique religieuse. Actualités. U. R. S. S.", în *Irénikon*, XV, 2, martie-aprilie 1938, p. 171). *Cf.* (pentru campania antipascală) "Actualités religieuses", în *Iré-nikon*, XIII, 2 (martie-aprilie 1938), p. 211: 62 de posturi de emisie, cu un total de 2000 de ore, în 19 limbi.

[18] "Chronique religieuse. U. R. S. S.", în *Irénikon*, XVI, 3-4 (mai-august 1939), p. 254.

[19] "Actualités religieuses. Orthodoxie russe", în *Irénikon*, XIII, 4 (iulie-august 1936), p. 457.

[20] "Chronique religieuse. Actualités. U. R. S. S.", în *Irénikon*, XV, 4 (iulie-august 1938), p. 369.

[21] A se vedea declaraţia lui Iaroslavski la congresul ateilor ţinut la Moscova, 10-15 Iunie 1929, la D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 90", în *Irénikon*, VI, 4 (septembrie-octombrie 1929), p. 596.

[22] Citat de Dom C. Lialine, "Chronique religieuse. L'antireligion en U. R. S. S.", în *Irénikon*, XIII, 3 (mai-iunie 1936), p. 316.

[23] *Ibidem*.

[24] *Cf.* D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 89", în *Irénikon*, VI, 4 (septembrie-octombrie 1929), p. 595: aproape o mie de delegaţi la congresul de la Moscova (10-15 Iunie 1929).

[25] Clarence Augustus Manning, "La Religion et les Soviets", în *Irénikon*, VI, 1 (ianuarie-februarie 1929), p. 53 (trad. din rev. *American Church Monthly*, XXIV, noiembrie 1928).

[26] "Chronique. l'Orthodoxie. Russie – 89", în *Irénikon*, V, 1 (ianuarie 1928), p. 39.

[27] D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 74", în *Irénikon*, VII, 3 (mai-iunie 1930), p. 342 (după *Vozrojdenie*, 19 mai 1930).

[28] *Cf.* "Actualités religieuses. Orthodoxie russe", în *Irénikon*, XIII, 2 (martie-aprilie 1936), p. 211; "Chronique religieuse. Actualités", în *Irénikon*, XV, 1 (ianuarie-februarie 1938), p. 58; "Chronique. Orthodoxie. Russie", în *Irénikon*, V, 5-6 (mai-iunie 1928), p. 271; D. C. L., "Chronique de l'Orthodoxie russe – 68", în *Irénikon*, VII, 3 (mai-iunie 1930), pp. 330-333.

[29] Idee despre un "Crăciun ateu", organizat de tineretul comunist în 1927, ne dă rev. *Irénikon*, V, 2 (februarie 1928), p. 102 (v. "Chronique. Orthodoxie. Russie").

Divina Comedie a lui Dante Alighieri

într-o nouă versiune românească de **Răzvan Codrescu**

*Închin cu smerenie această tălmăcire memoriei ilustrului romanist şi dantolog **Marian Papahagi***

INFERNUL CÎNTUL XXXIV

Cei doi poeţi ajung în cel mai adînc punct al lumii infernale, unde sălăşluieşte Lucifer însuşi (numit aici şi Dis, stăpînul Cetăţii Dite, menţionate încă din cîntul VIII), asupra căruia Vergiliu îi atrage atenţia lui Dante prin citarea unui vers latinesc dintr-un imn religios atribuit lui Venanzio Fortunato: *Vexilla regis prodeunt inferni* ("Steagurile regelui infernului [spre noi] înaintează"). Cele 6 aripi fără pene ("ca de liliac") ale lui Lucifer sunt asemănate pe rînd cu nişte steaguri de luptă, cu paletele unei mori de vînt sau cu nişte pînze de corabie; ele produc cele trei vînturi reci care bat peste fundul îngheţat al Infernului. Înfipt în gheaţă pînă la piept, Lucifer îi mestecă în cele 3 guri ale sale pe cei socotiţi de Dante cei mai mari trădători din toate timpurile: Iuda Iscarioteanul şi ucigaşii lui Cezar (Brutus şi Cassius). Cei doi, căţăraţi pe trupul păros al lui Lucifer, ies din infern pe cealaltă emisferă a Pămîntului (cea sudică sau australă, nelocuită şi acoperită de ape, după credinţa vremii), unde se înalţă solitar Muntele Purgatoriului (pe a cărui culme este localizat mai departe Paradisul terestru). Trecînd prin punctul ce constituie centrul gravitaţional al Pămîntului, are loc "marea inversiune" pe care Vergiliu i-o explică pe larg lui Dante (vv. 106-126). Apoi, străbătînd o lungă galerie subterană, pe unde se înţelege că-şi are cursul şi rîul Lete (vv. 130-132), cei doi poeţi ies în cele din urmă, printr-o spărtură, la suprafaţa pămîntului: *a riveder le stelle* ("spre zarişte de stele"). Cuvîntul *stele* încheie toate cele 3 părţi ale *Divinei Comedii*.

În curînd, îl vom urma pe Dante prin Purgatoriu. Între timp, sperăm ca această nouă versiune românească a *Infernului* să apară în volum (a se vedea şi *Apelul* de pe pag. 9).

"*Vexilla regis prodeunt inferni*
spre noi; de vrei să-l vezi, priveşte-n faţă",
grăi Virgil, "prin viscolirea iernii".

Precum, cînd toate-s cufundate-n ceaţă
sau cade noaptea, s-ar ivi în zare
vreo moară-n vînt rotindu-se semeaţă,

aidoma văzui o arătare;
şi-n lipsă de-adăpost, de vînt cătai
în spatele maestrului scăpare.

Eram de-acum, şi-o spun cu teamă-n grai,
pe unde ca prin sticlă se străvede
sub gheaţă-ntregul umbrelor alai:

întinsă-i una, alta dreaptă şede,
cu capul ori cu tălpile în jos,
sau arcuită, gleznele de-şi vede.

Când noi de cel cîndva la chip frumos
aproape-am fost, cît domnul meu să poată
să mi-l arate cu deplin folos,

feri din faţa mea şi-mi zise-ndată:
"Iată-l pe Dis şi iată locul unde
cu mult curaj a te încinge cată!".

Cum amuţii şi prinse-a mă pătrunde
de aprig gerul, nu-ntrebaţi, căci nu-i
vreun chip s-o spună vorbele rotunde.

Nici mort, nici viu rămas în faţa lui,
cu mintea voastră, dacă-i iscusită,
vă-nchipuiţi ce simţămînt avui.

Stăpînul peste lumea-n veci cumplită
sta de la piept în sus din gheaţă-afară,
şi-ar fi măsura mea mai potrivită

cu cei uriaşi, ca ei cu braţu-i doară:
socoate, deci, întreg cât e de mare,
de numa-n parte-atît de mult măsoară!

De-a fost frumos pe cît de hid apare
şi l-a-nfruntat pe cel ce l-a zidit,
e drept din el tot răul să coboare.

O, cît am fost atunci de uluit
văzînd că poartă capul lui trei feţe!
Chipul din mijloc pare-n foc roşit,

iar celelalte se unesc semeţe
cu el din umeri, ca în creştet toate
să îşi adune marea lor hideţe:

cel drept ar fi de-un alb ce-n galben bate,
pe cînd cel stîng aidoma-i cu cei
sosiţi de pe-ale Nilului olate.

Sub fiecare chip din cele trei
avea un rînd de áripi pe măsură,
cum pînze-n vînt n-aflară ochii mei.

Ca de liliac uriaş, aşa-mi părură,
căci n-aveau pene; şi-una cîte una
iscau trei vînturi reci încît putură

jur-împrejur să-ngheţe văgăuna;
plîngînd cu şase ochi, pe trei bărbii
şi plîns, şi bale-i şiroiau întruna.

Cu fiecare gură-a lui fişii
făcea un păcătos, iar meliţatul
acela-n veci pe toţi i-o canoni.

Celui din faţă îi părea muşcatul
nimica toată, cînd spinarea-n gheare
i-o jupuia întreagă necuratul.

"Duhul ce-acolo sus mai greu chin are",
grăi maestrul, "Iuda însuşi este,
ce, ros de cap, se zbate din picioare.

Din ceilalţi doi, cu atîrnînde ţeste,
cel spînzurînd din gura neagră-i Brut:
cum vezi, se zbate, dar nu dă de veste;

iar Cassiu-i cel mai din topor făcut.
Dar se-nnoptează şi cam vremea-ar fi
s-o luăm din loc, căci toate le-am văzut".

De gît l-am prins, simţind c-aşa-ar voi;
iar el, în loc şi clipă priincioase,
cînd áripile-au prins a se lărgi,

se agăţă de coastele păroase:
din smoc în smoc, pornit-a el în jos
printre gheţar şi blană să se lase.

Iar de-am ajuns pe unde-al coapsei os
se-mbucă-n şold, stăpînul deodată,
se răsuci, căznindu-se vîrtos,

cu capul către tălpi, şi ca să poată
urca mai lesne,-n păr se opintea,
de-am zis că-n iad ne-om reîntoarce-ndată.

"Nu te lăsa, c-această scară-i cea",
îmi zise el cu sufletul la gură,
"pe care vom ieşi din lumea rea".

Şi dibuind în stîncă o spărtură,
mă-mpinse-n sus, urcând şi el apoi
pe buza gropii, dintr-o săritură.

Credeam, zvîrlindu-mi ochii înapoi,
pe Lucifer să-l văd ca mai nainte,
dar îl văzui cu tălpile spre noi;

şi de-am rămas atunci uimit, aminte
să ia, prin care punct am fost trecut,
cei mai puţin descătuşaţi la minte.

"Ridică-te-n picioare", mi-a cerut
maestrul, "că e drumul lung şi greu,
iar soarele-i de-o suliţă-apărut".

Infernul, Cîntul XXXIV (miniatură dintr-un manuscris de la Biblioteca Bodleiană din Oxford)

97 N-aveam a merge eu şi domnul meu
pe-alei ca de palat, ci prin hîrtoape,
de-a lungul unui sumbru defileu.

100 "Maestre-al meu", zisei pe cînd aproape
mă ridicasem, "pîn' să ies din hău,
de-o îndoială vorba-ţi să mă scape.

103 Unde e gheaţa? Şi cum stă cel rău
înfipt cu capu-n jos? Şi spre lumină
soarele cum zori în drumul său?".

106 Iar dînsul: "Mintea ta să creadă-nclină
că-i dincolo de unde eu cu spor
m-am prins de-al lumii vierme greu de vină.

109 Dincolo-ai fost cît fu să mă scobor,
ci-odată-ntors, trecut-ai punctul care
atrage tot ce-i trup atîrnător.

112 te afli-acum sub bolta care-şi are
opusu-n cea cuprinsă de uscat,
sub culmea cărei fost-au să-l omoare

115 pe cel născut şi mort fără păcat;
iar palma de pământ care te ţine
îşi are polu-n Giudecca-mplîntat.

118 E-n zori aici cînd noaptea-acolo vine;
cît despre cel ce ne sluji drept scară
cu perii lui, el neschimbat se-aţine.

121 Pe-aici căzu, din cer cînd l-alungară,
iar cît uscat jur-împrejur se-aflase,
de frica lui se scufundă-ntr-o doară

124 şi-n partea noastră de atunci se trase;
şi poate culmea care-aici se-arată,
fugind de el, fu-n jos un gol să lase".

127 Cam cît de lungă-i hruba şi de lată,
un loc e hăt, de Belzebut departe,
ce nu prin văz, ci prin auz te-mbată

130 cu-n zvon de rîu ce undele-şi împarte
prin jgheaburile stîncii peste care
în cursu-i lin ajunge să se poarte.

133 Urmarăm, dar, umbroasa-n sus cărare
către senina lume înapoi;
nedînd răgaz truditelor picioare,

136 ajuns-am sus – el primul, eu apoi –
şi cerul îşi vădi privirii mele
podoaba, prin ogeacul pe-unde noi

139 ieşirăm iar spre zarişte de stele.

(Sfîrşitul *Infernului*)

"... ieşirăm iar spre zarişte de stele" **(gravură de Mac Constantinescu)**

APEL APEL APEL APEL

Dumnezeu m-a ajutat să închei, după 12 ani, noua versiune românească a *Infernului*. Am năzuit de la început s-o pot tipări în ediţie *bilingvă* (ceea ce ar fi o premieră în cultura românească, în ce-l priveşte pe Dante) şi *ilustrată* (cum au apărut atâtea ediţii în Occident, mai cu seamă cu gravurile lui Gustave Doré, sau, în perioada interbelică, traducerea românească în proză a lui Alexandru Marcu, cu gravurile lui Mac Constantinescu). O asemenea ediţie implică, desigur, costuri editoriale foarte mari (chiar renunţînd la legarea şi supracopertarea volumelor, ca şi la policromie, cu excepţia copertei): remunerarea – fie şi modestă – a unui ilustrator de marcă (ediţia va avea cel puţin 34 de ilustraţii interioare – cîte una pentru fiecare cînt, redînd scenele cele mai semnificative), o hîrtie de calitate superioară, un format atipic (peste dimensiunile obişnuite) etc. În aceste condiţii (şi avînd în vedere că toate cele 34 de cînturi au fost publicate de-a lungul vremii chiar în paginile *Punctelor cardinale*, cu care am "compătimit" toţi laolaltă nu mai puţin de 14 ani), **îndrăznesc acum, ca niciodată, în nume propriu, să fac un apel către abonaţii şi cititorii revistei, din ţară şi din străinătate, să contribuie, în măsura posibilităţilor, la apariţia acestei cărţi, care sper să fie una de excepţie**. Ediţia va cuprinde o listă de onoare a principalilor ei "ctitori", iar fiecare dintre cei care o vor sprijini cu echivalentul a cel puţin 100 de dolari U.S.A. vor primi un volum gratuit, cu o dedicaţie specială. Năzuinţa mea ar fi ca ediţia să apară, într-un tiraj de minimum 1000 de ex. şi la un preţ totuşi accesibil, pînă în pragul toamnei viitoare şi să vădească, în răspărul crizei pe care o străbatem, o solidaritate de conştiinţă şi de suflet deopotrivă creştină, românească şi europeană.

Răzvan Codrescu,
(cu iertarea Dvs.)
tălmaci şi cerşetor

P. S. Desigur, avînd în vedere birocraţia şi comisioanele exagerate din România, ar fi preferabil ca eventualele ajutoare să fie aduse personal sau prin bunăvoinţa unor intermediari particulari (pentru Bucureşti: tel. **021/3211076** sau **4402501**; pentru Sibiu: tel. **0269/422536**), sau livrate numai în următoarele conturi ING Bank N. V. Amsterdam, Sucursala Bucureşti (Şos. Kiseleff 11-13, sector 1): INGBROBU – **RO89INGB0000999900050234** (USD – bancă corespondentă: JP Morgan Chase Bank) sau INGBROBU – **RO35INGB0000999900050236** (EUR – bancă corespondentă: ING Bank N. V. Amsterdam). Pentru sumele în lei: ING Bucureşti, Cont ROL **RO52INGB0000999900050221**. Titularul conturilor: **Adolf-Marian Vasile** (Aleea Bucşeneşti 5, bl. E8, et. 4, ap. 21, sector 6, Bucureşti, cod poştal 061573; e-mail: **razvancodrescu@yahoo.com**).

RUSIA ŞI ISPITA MESIANICĂ
religie şi ideologie (11)

partea a doua: *DIMENSIUNEA SPIRITUALĂ A MESIANISMULUI*

CAPITOLUL IV

4) PANSLAVISMUL – DOCTRINA OFICIALĂ A IMPERIULUI ŢARIST (urmare)

Mesianismul rus uneşte panslavismul cu narodnicismul. Credinţa slavofililor era că rezervorul forţelor de regenerare a întregii lumi slave îl constituie poporul rus unde, aşa cum am văzut, slavitatea atingea forma sa pură. Rusiei i se oferise coroana tuturor slavilor; ea era moştenitoarea ortodoxiei şi a teocraţiei bizantine. În misiunea sa universală, poporul rus nu uita pe fraţii săi slavi. Constantinopolul trebuia să aparţină slavilor, încununându-se astfel idealul de veacuri al acestora **(35)**. Era însă normal ca Rusia, ca poporul slav cel mai puternic, să-şi asume această misiune salvatoare pentru lumea slavă amorfă, dar şi pentru întreaga Europă. *Chestiunea orientală* nu a fost decât un pretext pentru Rusia de a-şi impune ideea imperialistă. Dar *ideea rusă* era ea însăşi o idee slavă?

Aici trebuie să precizăm că numai în cadrul culturii ruse lumea balcanică a cunoscut ideea călăuzitoare. Nu putem vorbi de un panslavism decât la ruşi. Slavii priveau la Rusia ca spre *puterea armată* care le putea salva *fiinţa naţională*, eliberându-i de sub jugul otoman. Fiinţa naţională conta mai mult decât *ideea slavă* în sine. Panslavismul a eşuat tocmai pentru că nu a existat o unitate de idei în lumea slavă.

Cu toate acestea, ruşii au crezut uneori chiar cu fanatism în *ideea slavă*. Vocea întregii Rusii mesianice şi eshatologice este Feodor Mihailovici Dostoievski. Iată cum se exprimă gânditorul rus în acest sens: *ideea slavă, în sensul ei cel mai înalt, a încetat să mai fie doar a slavofililor, ci a trecut brusc, sub presiunea evenimentelor, în chiar inima poporului. Dar să vedem ce este această idee slavă în sensul ei cel mai înalt. Cred că le este tuturor clar ce înseamnă: înainte de toate, adică înainte de orice interpretare istorică, politică sau de altă natură, ea înseamnă sacrificiu, chiar sete de sacrificiu pentru fratele aflat la nevoie şi sentimentul datoriei benevole al celui mai puternic dintre neamurile slave de a sări în ajutorul celui mai slab, cu scopul ca, punându-l pe picior de egalitate cu sine pe planul libertăţii şi al independenţei politice, să purceadă împreună la fundamentarea pe viitor a unirii tuturor slavilor în numele adevărului lui Hristos* **(36)**. Dostoievski se exprimă astfel în cu totul alţi termeni decât slavofilii. El îmbină utopia celei de-a Treia Rome cu idealul creştin al iubirii aproapelui, toate realizabile datorită situaţiei politice concrete. Panslavismul devine un crez naţional de care depindea atât soarta slavităţii, a Rusiei, cât şi a Europei. Pentru elitele ruse, panslavismul trebuia să constituie mai mult decât o idee naţională – ea urma să devină un ideal creştin, ce transcendea o simplă naţiune, împlinindu-se în numele *cauzei ortodoxe*. Panslavismul unea astfel slavitatea cu poporul – idealul *narodnik* cu *cauza ortodoxă*, deci cu idealul creştin şi cu cel politic, reprezentat de mitul celei de-a Treia Rome în forma imperialistă.

Aşa cum afirma şi Dostoievski, toate marile naţiuni – iar poporul rus trebuia să devină şi el o *naţiune* – au primit drept moştenire o idee căruia i-au slujit. Astfel Franţa a primit ideea catolică a Romei, ce a făcut din ea o mare forţă europeană; la fel şi Germania care, împotriva ideii şi autorităţii catolice universale, *a ridicat drapelul protestantismului* **(37)**. *Ideea slavă* este cea de-a treia idee universală, care reprezintă *testamentul unirii general-umane, dar nu în spiritul egoismului personal, ci (...) unirii într-un spirit de adevărată şi largă iubire, fără minciună şi materialism, pe baza exemplului personal de generozitate pe care poporul rus, aflat în fruntea uniunii libere a tuturor slavilor, este* ***predestinat*** *să-l dea Europei* **(38)**.

Unii oameni de cultură ruşi au apreciat pozitiv *ideea slavă* a lui Dostoievski. Alţii, printre care şi cunoscutul teoretician al culturii Konstantin Leontiev, au criticat-o, deoarece simţeau pericolul naţionalismului rus care tocmai se năştea. Pentru Leontiev, lumea slavă are o importanţă secundară, căci nu există în această lume, oricât am căuta, o idee unificatoare care să poarte numele de slavism. Rolul lumii slave este în realitate subordonat în întregime *destinului istoric al Rusiei*, independent de formele politice pe care acest destin şi le va asuma. Cu alte cuvinte, nu putea să existe o lume slavă fără Rusia. Solipsismul leontivian este evident: panslavismul nu este decât un *filorusism*, este dragostea pentru idee şi nu pentru neam. Noi credem însă că nu atât ideea în sine era negativă, cât consecinţele pe care le putea avea aceasta pentru lumea balcanică şi, în speţă, pentru întreaga Europă. Ideea *imperialistă* în care credea Dostoievski – cucerirea Constantinopolului – putea fi o manifestare a forţei vitale a culturii ruse, dar nu-şi putea găsi corespondent în realitatea politică, fiind o utopie poate la fel de mare ca şi *dominaţia mondială a arienilor* în care credeau naziştii. Şi în al doilea rând, cine putea să accepte o Rusie care să fie atât de puternică în Balcani, când aici se confruntau interesele tuturor Marilor Puteri europene. Nici măcar slavii nu credeau în Rusia imperialistă, ci cel mult acceptau *protecţia* temporară ca pe o barieră în calea Islamului. Cât de dispuşi erau slavii să înlocuiască o dominaţie politică cu alta, reiese clar din mentalitatea vremii. Popoarele slave şi-au obţinut independenţa în mare parte prin forţele proprii, nerăspunzând la chemarea Rusiei *creştin-ortodoxe* la unitate, chiar dacă această chemare se făcea în numele *iubirii creştine* (sic). *Ideea slavă* rămânea în planul politicii *un delir rusist*, aşa cum o numea Besançon **(39)**. Universalismului *ideii slave* i se opuneau astfel naţionalismele individuale ale popoarelor slave, care tânjeau după independenţă. Idealul politic al panslavismului se lovea de numeroase obstacole pe plan extern – inexistenţa unei lumi slave unite, izolaţionismul mesianismului rus, ciocnirea de interese în Balcani dintre Marile Puteri etc. De aceea poate, idealul panslavist, spre deosebire de cel *narodnik*, nu a avut consecinţe în plan politic. El va rămâne o simplă *idee rusă* în spiritul mesianismului rusesc puţin aplicabil realităţii materiale. Panslavismul îşi ia această faţă luminoasă pe planul spiritual, în cadrul valorilor culturale universale. În acest plan, panslavismul va propulsa cultura rusă în cadrul culturilor majore.

5) IMPERIALISMUL. DE LA SOCIALISM LA BOLŞEVISM

Orice idee mesianică imprimă direct sau camuflat o pornire spre putere, aşa încât nu există mesianism fără implicaţii politice **(40)**. Imperialismul rus este astfel o consecinţă firească a mesianismului în forma celei de-a Treia Rome.

Imperialismul rus a cunoscut trei forme de dezvoltare: ţaratul moscovit, imperiul lui Petru cel Mare şi bolşevismul. Toate cele trei forme sunt unificate printr-o idee, care a asigurat voinţa de putere, de stăpânire a noi spaţii – este vorba de ideea *celei de-a Treia Rome*. Imperiul rus este moştenitorul Imperiului creştin-ortodox, prin primirea tuturor simbolurilor puterii bizantine de către ţar, inclusiv a titlului de *împărat creştin* cu titlul oficial de *rege credincios în Hristos-Dumnezeu*. Justificarea imperiului moscovit şi ţarist vine şi din acceptarea teocraţiei imperiale aşa cum reiese din novela a VI-a a lui Justinian, datând din 16 martie 535: *Cele mai mari daruri pe care Dumnezeu le-a făcut oamenilor sunt Preoţia şi Imperiul, Preoţia pentru slujirea lucrurilor dumnezeieşti, Imperiul pentru ordinea lucrurilor omeneşti* **(41)**. Aşa cum aprecia şi părintele Meyendorff, *nu exista în doctrina creştină un temei care să justifice, chiar şi indirect, puterea religioasă a împăratului* **(42)**. Totuşi, în măsura în care împăratul şi implicit, ţarul domnea peste un imperiu creştin, în măsura în care Biserica îi accepta sprijinul şi protecţia, el era considerat ca ales a lui Dumnezeu, reflectare terestră a puterii cereşti a lui Hristos şi i se aplicau titlurile biblice ale regilor din Vechiul Testament. Ţarul se va considera întotdeauna un *supus al lui Hristos*, iar ţaratul era *teocraţia bizantină* în forma sa cea mai pură. În Imperiul creştin-ortodox, suveranitatea era întruchipată de monarh, iar autoritatea se exercita de sus în jos prin intermediul unei structuri social ierarhizate. De asemenea, ţarul purta titlul de *imperator* şi imperiul său era considerat ca varianta terestră a Împărăţiei lui Dumnezeu. Până la venirea lui Hristos, Imperiul pregătea terenul eshatonului; el trebuia să-şi asigure perfecţiunea pământeană. În această formă se va păstra ideea imperialistă şi aşa o vor prelua bolşevicii. Bolşevismul va reprezenta al treilea Imperiu, cel sovietic, care se dorea a fi *împărăţia perfectă*, instaurată însă numai pe voinţa populară, nu şi pe harul divin. *Împărăţia perfectă* era o autocraţie etatistă, în care şeful statului avea putere absolută. Comunismul a reuşit în Rusia pentru că a găsit aici o idee imperialistă care putea servi în instaurarea *Împărăţiei proletariatului*.

Ideea celei de-a Treia Rome, care a stat la baza imperialismului ţarist, a făcut ca expansiunea teritorială să se facă în numele unui ideal. Atingerea acestui ideal reprezenta *împlinirea mesianismului rus imperialist*. Acest ideal se identifica cu cucerirea Constantinopolelui din mâna Imperiului otoman. Constantinopolul urma să devină capitala marelui imperiu ortodox sub numele de Ţarigrad. Încă Ivan al III-lea şi-a luat ca blazon pajura cu două capete a Ţarigradului, blazon pe care l-a socotit mai presus de vechea stemă a Rusiei. Dreptul asupra vechiului Ţarigrad le apărea ţarilor ruşi ca ceva firesc, ca o încununare a forţei politice şi spirituale a Rusiei. Panslavismul şi narodnicismul vor fi idei născute pe tărâmul Rusiei, în conştiinţa inteligheţiei, dar nu independent de imperialismul în esenţa sa. Se credea chiar că întreaga slavitate avea de câştigat de pe urma ocupării Constantinopolului de către ruşi – se preconiza chiar o uniune federativă a slavilor cu Rusia în frunte şi cu capitala la Constantinopol. Panslavismul îşi dădea mâna cu imperialismul născut din mitul celei de-a Treia Rome.

Imperialismul ţarist era menit să încununeze şi narodnicismul, căci poporul rus îşi împlinea menirea odată cu victoria imperiului ţarist. Constantinopolul era centrul unde se întâlneau toate mesianismele ruseşti. Din păcate pentru mesianismul rusesc, Constantinopolul nu a ajuns în stăpânirea ruşilor. Eforturile Ecaterinei a II-a şi a lui Petru cel Mare nu s-au soldat cu succes. Imperialismul va renaşte însă sub o altă formă, cu mult mai *universal* decât cel ţarist. Imperialismul bolşevic încununa idealul social al narodnicilor şi cel naţional al panslaviştilor. Ruşilor le era *oferită* o formă statală întru totul asemănătoare idealului mesianic al imperialismului. Această formă statală îi putea ajuta pe ruşi să-şi îndeplinească destinul mesianic. Bolşevismul va apărea mai puţin himeric şi mai realist, mai potrivit situaţiei Rusiei în 1917, în fine, mai fidel tradiţiei şi căutării adevărului social şi *universal*. Bolşevismul va fi astfel destinul inevitabil al Rusiei. Cărui mesianism se va supune însă acesta ?

(Va urma)

NOTE:

31. Dostoievski, *Jurnal de scriitor*, vol. II, Ed. Polirom, Iaşi, 1997, p. 102.
32. *Ibidem*, vol. I, Ed. Polirom, Iaşi, 1997, p. 78.
33. *Ibidem*, ed. cit., vol. I, p. 328.
34. În *Filosofia lui Dostoievski*, Institutul European, Iaşi, 1992, p. 21.

ROMÂNII ŞI BLESTEMUL RUSESC

DE LA DIMITRIE CANTEMIR LA ALEXANDRU IOAN CUZA

Trebuie să amintim încă de la început că panslavismul a fost şi rămâne "firul roşu" al politicii ruseşti. Ca un implacabil destin, istoria României din ultimile patru secole este indisolubil legată de Rusia. Protectoare a creştinilor ortodocşi oprimaţi, dar de cele mai multe ori expansionistă, Rusia (sub diversele ei forme de guvernământ – ţaristă, comunistă sau democrată) a privit spaţiul carpato-danubiano-pontic ca pe o viitoare gubernie sau o ca pe simplă haltă în drumul spre Constantinopolul. Legaţi fatalmente prin religie de "marele frate de la Răsărit", pe care celebrul om politic Take Ionescu îl numea "duşmanul nostru natural", românii au avut de suferit nu mai puţin de13 invazii ruseşti (dacă punem la socoteală şi evenimentele din decembrie 1989). *"Începând cu Petru cel Mare* – afirmă istoricul Stan Apostol –, *Rusia deschidea o politică externă de expansiune nu numai spre Marea Baltică şi Marea Neagră, ci şi spre spaţiul românesc aflat sub suveranitate otomană"* (*12 invazii ruseşti în România*, Ed. Saeculum, Bucureşti, 1996, p. 9).

Dimitrie Cantemir – o calamitate politică

Deşi legăturile cu ruşii sunt mai vechi, prima legătură diplomatico-militară poate fi considerată cea de la 1711, când domnitorul Moldovei, Dimitrie Cantemir, încheie tratatul politico-militar cu ţarul Petru cel Mare. Conform tratatului, graniţa perpetuă între cele două state era linia Nistrului. Domnia lui Cantemir devenea ereditară, iar ţarul îşi plătea oastea. Tratatul încheiat cuprindea un alineat care demonstra clar intenţia Rusiei faţă de "populaţia creştină oprimată". Astfel, "Rusia putea interveni, atunci când unul dintre domnii Moldovei s-ar îndepărta de Rusia şi de ortodoxie". Este foarte clar că nu putea fi vorba de o independenţă a ţărilor române, după cum ţarul promisese în contrapartidă, ci de un protectorat, care ar fi dus în mod cert la transformarea ulterioară în gubernie.

Tratatul secret (la care aderase şi domnul Ţării Româneşti, Constantin Brâncoveanu) nu urmărea în intenţiile moscovite o dezrobire, ci o expansiune teritorială sub semnul panslavismului. Deviza călugărului Filotei, "Două Rome au căzut, a treia este Moscova şi ea nu va cădea niciodată", preluată ca simbol de panslavişti, va începe să funcţioneze încă din timpul lui Petru cel Mare. Toate acţiunile sale de-a lungul vieţii au demonstrat că în politica externă nu a ţinut cont de "oprimarea fraţilor creştini", ci numai de "mărirea gloriei Rusiei" prin orice mijloace. Campaniile sale militare, cât şi testamentul său demonstrează acest lucru. În pofida faptului că acest testament este considerat apocrif, istoria a demonstrat cu vârf şi îndesat că acesta este firul roşu al politicii externe moscovite. Indiferent de regimul politic sau de masca sub care s-au ascuns intervenţiile politico-militare (dezrobirea creştinilor, înlăturarea burgheziei, ajutorarea proletariatului sau instaurarea perestroikăi), intenţiile Rusiei au fost aceleaşi: să-şi taie drum pe uscat spre vechiul Constantinopol şi să ocupe strâmtorile Bosfor şi Dardanale, la răscrucea dintre Europa şi Asia. Numai că, din păcate, toate drumurile spre acest ideal rusesc trec prin România. Istoriografia noastră aureolează personalitatea lui Dimitrie Cantemir, datorită enormului rol cultural pe care l-a avut pentru neamul românesc, dar şi în virtutea automatismelor rămase din istoriografia de tip Roller, care i-a înălţat ode pentru bunele sale relaţii cu Rusia. Or, indiferent cât de crud este adevărul, el trebuie spus răspicat: *Dimitrie Cantemir a fost o calamitate politică pentru români.* Pe cât de strălucit a fost în cultură, pe atât de dăunător a fost în politica externă. De altfel, se cunoaşte că oştile moldovene şi ruseşti au suferit pe Prut, la Stănileşti, o ruşinoasă înfrângere, iar ţarul şi Cantemir s-au retras în Rusia de-abia după ce au primit paşalele otomane. Rămăşiţele pământeşti ale domnului Moldovei, dimpreună cu sceptrul său şi cu alte valori inestimabile, se află şi acum în Rusia, aceasta nebinevoind a ni le returna sub nici un regim politic. Nu mai puţin adevărat este că Dimitrie Cantemir a trăit până la sfârşitul vieţii ca un prinţ rus, el intergându-se perfect în viaţa Rusiei pravoslavnice. Înaintea tragicei bătălii de la Stănileşti, pentru a evoca statutul de protectorat pe care ni-l pregătea Moscova, trebuie spus că, la intrarea în Iaşi, *"hospodarul"* Dimitrie Cantemir *"i-a sărutat mâna ţarului, ţarul l-a sărutat pe frunte şi, ca să-şi arate puterea, l-a ridicat în aer numai cu o mână"* (cf. Nicolae Iorga, *Histoire des relations russo-roumaines*, Ed. "Neamul Românesc", Iaşi, 1917).

"Te-ai cam grăbit Măria Ta cu chiematul Moscalilor"

Un alt fapt, dramatic şi nu fără o notă tragicomică, a fost soarta boierului Iordache Rosetti. Împotriva tendinţelor autoritare ale lui Cantemir se ridicaseră câţiva boieri, printre care cel mai îndârjit se arătase bătrânul Iordache Rosetti. Acesta i-a strigat domnului, fără teamă, în plin Divan: "Te-ai cam grăbit Măria Ta cu chiematul Moscalilor". El a fost arestat de ruşi şi dus la Kiev, unde a rămas vreme îndelungată, fiind considerat trădător al domnului. O remarcă este mai mult decât necesară: bătrânul boier Rosetti nu a fost arestat de către domnitorul Cantemir, ci de generalul rus Golovkin, de faţă fiind domnul Moldovei. Şi fiindcă tot vorbim de agresiunile ruseşti, trebuie spus că ceva asemănător s-a petrecut şi două secole mai târziu, când în Palatul regal, de faţă cu regele Mihai, mareşalul Antonescu este arestat de omul Moscovei, Bodnăraş, şi transportat la Lubianka.

De la momentul Dimitrie Cantemir (1711), cel care i-a adus pe ruşi, prin obtuzitatea şi inconştienţa sa politică, pe malurile Nistrului, şi până la urcarea pe tron a domnitorului Alexandru Ioan Cuza (1859), spaţiul românesc a mai avut de îndurat opt invazii ruseşti, toate sub pretextul apărării drepturilor creştinilor oprimaţi de turci.

Ca un amănunt important privind "eliberarea rusească", care nu urmărea altceva decât transformarea ţărilor române într-un protectorat, iar apoi într-o gubernie, trebuie spus că în toată istoriografia rusească, fie ea ţaristă sau sovietică, se vorbeşte de "eliberarea popoarelor slave aflate sub jugul otoman". O teză îmbrăţişată mai târziu şi de istorigrafia comunistă de la noi, care a şi încercat la un moment dat să demonstreze că poporul român ar fi... slav. Chiar şi nişte înfocaţi ţarişti, refugiaţi în Occident după revoluţia bolşevică, ce au publicat la Paris în 1932 o monumentală istorie a Rusiei, în trei volume, sub coordonarea lui Paul Milioukov, nu recunosc latinitatea poporului român, vorbind tot de "fraţii slavi".

Alegerea lui Al. I. Cuza şi primele agresiuni ruseşti

Urmările celor opt agresiuni ruseşti împotriva ţărilor române, până la Alexandru Ioan Cuza, au fost extrem de dureroase. Jafurile ruşilor şi barbaria acestora au demonstrat românilor – dacă mai era nevoie – că sub "păgânii turci" au putut-o duce mult mai omeneşte decât sub "fraţii" muscali. Mărturiile şi documentele sunt nenumărate, însă pentru exemplificare vom oferi un fragment din "Însemnări despre români" ale lui Karl Marx (un autor mai mult decât echidistant în problema ţărilor române): *"În timpul ultimei ocupaţii în Principate, ruşii s-au arătat aşa cum sunt: jaful şi ocuparea Basarabiei au spulberat toate iluziile. De altfel, rusul este complicele fanarioţilor, «moartea bragagiilor», murmură ţăranul, în fundul bordeiului său; tot aşa strigă poporul în piaţa publică din Bucureşti... Ţăranul, care suferise cel mai mult de pe urma ocupaţiei, n-avea pentru muscal (moscovit) decât cuvinte de ură"*.

Unirea Ţărilor Române sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, un prim pas spre unirea tuturor românilor, s-a făcut extrem de greu. Nici chiar unioniştii nu erau uniţi în vederea desemnării candidatului pe tronul Moldovei. Merită să amintim modul în care Alexandru Ioan Cuza a fost desemnat candidat din partea partidei naţionale, lucru menţionat lăturalnic în istoriografia noastră, şi doar de A. D. Xenopol şi Pamfil Şeicaru. *"Deputaţii s-au adunat în seara de 3 ianuarie în casa lui Constantin Rolla. Discuţiile au fost furtunoase. Nici partizanii ţăranilor şi nici ai proprietarilor nu cedau. Mihail Kogălniceanu a încercat să obţină o soluţie tranzacţională (...), sforţările sale au fost zadarnice. Furios, Kogălniceanu a părăsit reuniunea, care a determinat şi pe alţii să plece. În acel moment s-a produs un gest patetic: deputatul Nicolae Pisoski s-a aşezat în faţa uşii, a scos un pistol şi-a declarat, cu o hotărâre în glas care nu îngăduia nici o îndoială, că se va sinucide dacă deputaţii unionişti pleacă fără să fi desemnat candidatul pentru tron. Cel care rostea această ameninţare, mărturisirea unei fanatice credinţe în necesitatea imperioasă a Unirii, era un om de 47 de ani. A urmat un moment de intensă emoţie, determinată de o unanimă reculegere, fiecare dându-şi seama că vrajba dintre ei zădărnicea Unirea. Pisoski se aşezase pe un jilţ în faţa sobei; pe faţa lui era zugrăvită o nesfârşită tristeţe; privea flăcările jucăuşe care mistuiau lemnele din sobă, în mâna dreaptă ţinea pistolul, părând că aşteaptă sentinţa. În salon domnea o tăcere grea. Nimeni nu avea curajul să rupă tăcerea. Deodată, Pisoski rosti numele lui Alexandru Ioan Cuza"* (N. S. Govora, *Relaţiile româno-ruse*, Ed. "Carpaţii", Madrid, 1979, p.70).

Aşa a fost ales candidat al partidei unioniştilor Alexandru Ioan Cuza. Am putea afirma că acel Pisoski era sau nu agent de influenţă al ţarului şi că Rusia îşi pregătise o alternativă la varianta "prinţ străin"? Cert este că Unirea a întâmpinat greutăţi nu numai de ordin intern, ci mai ales extern. Totuşi, printr-o abilă diplomaţie şi printr-un noroc de care românii n-au avut parte prea des în istorie, acest act a fost posibil. Trebuie menţionat că, internaţional, Principatele au avut parte de o conjunctură benefică. Napoleon al III-lea dorea să constituie un stat-tampon între cele trei imperii. Pentru a-şi realiza misiunea, acest stat trebuia să fie destul de puternic şi nu putea rezulta decât din Unirea Principatelor Române. Anglia, la rândul ei, dorea să facă din Statul român un obstacol în calea Rusiei spre Constantinopol. Consecventă, Austria, care stăpânea asupra unei populaţii majoritare în Transilvania, nu dorea Unirea, nedorind o emancipare naţională a românilor, nici făurirea unui puternic stat românesc în coastele propriului imperiu.

(va urma)

Florian BICHIR

ŞAH LA REGE ... (12)

de Gabriel CONSTANTINESCU

Eforturile propagandistice ale apropiaţilor lui Carol al II-lea, coordonate şi susţinute financiar de camarila condusă de Elena Lupescu, de a-i construi suveranului o imagine favorabilă, nu au condus la rezultatele scontate. Românii, cu precădere tineretul studios, se confruntau cu un adevărat paradox politic: pe de o parte ataşamentul tradiţional faţă de instituţia monarhiei, pe de altă parte prezenţa pe tronul ţării a unui personaj profund detestat, din pricina imoralităţii în care se bălăcărea atât el, cât şi anturajul pe care-l cultiva. Reacţia "societăţii civile" din România interbelică faţă de încălcarea flagrantă a normelor de morală de către capul statului este ilustrată de un manifest pus în circulaţie în noiembrie 1935, din al cărui conţinut cităm:

"Ne-am fi aşteptat ca cel puţin după suirea pe tron şi după ce a jurat pe Constituţie, regele Carol II să aibă o atitudine de demnitate şi conformă acelui jurământ. Dar realitatea a fost alta: regele Carol II a dovedit şi de astă dată că nici vârsta, nici rolul de rege nu l-a schimbat; el a rămas acelaşi om, cum a fost prinţul Carol; legile ţării pentru el n-au valoare; interesele ţării sunt subordonate intereselor şi ambiţiilor sale personale; morala şi etica sunt fleacuri bune pentru alţii; jurământ, cuvânt de onoare, adevăr, ruşine, preţuiesc pentru regele Carol tot atât cât istoria documentată ne spune că preţuiau pentru prinţul Carol al României. El nu numai că nu s-a gândit să strângă şi să consolideze partidele politice, pentru a le utiliza în folosul ţării, ci din contră, este autorul destrămării şi fragmentării acestor partide în 16 grupuleţe, pentru ca acum, în deriziune, să apeleze la unirea lor. Cel mai just răspuns, pe care poporul român trebuie să-l dea, ar fi proclamarea Republicii (...) Republica, într-un stat democrat, este starea superioară a dezvoltării politice, este negaţiunea monarhismului şi a absolutismului".

Din *Însemnările politice* ale lui Armand Călinescu aflăm că autorul acestui manifest antimonarhic este Dr. Dimitrie Gerota, membru al Academiei Române şi profesor universitar la Facultatea de Medicină din Bucureşti. "Articolul d-rului Gerota – scrie în continuare acelaşi memorialist -, pe care trebuia să-l publice *Universul* şi care a fost cenzurat, poartă titlul «Monarhie cu camarilă sau republică?». Este de o vehemenţă extraordinară şi cuprinde acuzaţiunea directă şi foarte gravă la adresa regelui. Arestarea lui Gerota dă naştere la o vie agitaţie a studenţimii. Unele manifeste răspândite de poliţie şi atribuite studenţimii sunt de îndată demascate de conducătorii adevăraţi ai studenţilor şi declarate ca aparţinând «poliţiei Lupeascăi» (...) Agitaţia în chestia arestării dr. Gerota continuă. Membrii «Cultului Patriei», în cap cu prof. M. Ştefănescu, general Dragu, general Rădescu, dr. Butoianu etc., se adună împreună cu studenţii la Facultatea de Medicină în două rânduri şi ţin discursuri înflăcărate contra camarilei şi a «jidoavcei»". Şi, la patru zile de la arestare, încheie sec relatarea acestui caz, notând: "Dr. Gerota este eliberat".

Problema influenţei nefaste a camarilei în guvernarea ţării a constituit subiect de preocupare şi îngrijorări pentru oamenii politici. Acelaşi Armand Călinescu notează la 25 ianuarie 1936: "Un amic care a vorbit cu Vaida îmi transmite aceste declaraţii ale sale: «Eu m-am fixat! De neamţul din el. Vrea să schimbe politica până la momentul oportun, că apoi îl va combina cu Goga. Noi ne pierdem vremea cu şefii de organizaţii şi şefii de sector, iar (între timp) ni se joacă destinele ţării, ale acestei ţări pe care nu a făcut-o el. M-am convins că politica e condusă de d-na L(upescu), care face şi desface ministerele. La timp, ea va şti să fie şi rasistă. Regele e bolnav de insuficienţă cerebrală cronică, acesta e diagnosticul meu de medic»".

Din păcate, însă, spiritul critic şi verticalitatea oamenilor politici de la noi sunt grav afectate de o condamnabilă inconsecvenţă. De îndată ce li se oferă posibilitatea să se înfrupte din bucatele puterii, îşi îndoaie, fără ruşine, spinarea, conformându-se preceptului care-l defineşte pe "omul politic perfect" în versiune dâmboviţeană – numai boul este consecvent; trage toată viaţa în jug –, formulat cu cinism de unul din oamenii politici "cu nume" din anii interbelici. De altfel, atât Alexandru Vaida-Voevod, cât mai ales Armand Călinescu au ilustrat valabilitatea şi viabilitatea preceptului de mai sus în evoluţia ulterioară a convingerilor lor politice, punându-se, cu un servilism dezgustător, în slujba lui Carol şi a camarilei.

Evenimentele internaţionale din anul 1936 au influenţat decisiv modul românilor de a privi viitorul. "De la dictat la dictatură", aşa pot fi caracterizate consecinţele "Păcii" impuse lumii de învingătorii din primul război mondial. Apariţia regimurilor de dictatură cu ideologii agresive (în Rusia bolşevică, Italia fascistă şi Germania naţional-socialistă) au fost răspunsul popoarelor nemulţumite de hotărârile Conferinţei de Pace de la Paris. Cât priveşte Liga Naţiunilor – himera născută din cele 14 puncte wilsoniene –, ea s-a dovedit total incapabilă să îndeplinească cele două sarcini majore care-i justificau existenţa: 1) garantarea frontierelor stabilite prin Tratatul de Pace de la Paris şi 2) rezolvarea litigiilor dintre state pe calea tratativelor, cu arbitrajul Ligii. În martie, Germania denunţă Tratatul de la Locarno şi trupele lui Hitler intră în Renania demilitarizată; în aprilie, armata italiană încheie victorioasă campania de cucerire a Etiopiei; în octombrie, Hitler şi Mussolini pun bazele alianţei denumite "Axa Roma-Berlin"; în fine, în noiembrie, Germania şi Japonia semnează "Pactul anti-Comintern".

Avalanşa de evenimente ameninţătoare pentru fragila pace europeană a găsit România prinsă în cleştele unei întreite ameninţări. În vest, politica "revizionistă" (contestarea Tratatului de la Trianon, care consfinţea Marea Unire de la 1 Decembrie 1918), promovată de guvernul de la Budapesta, a apropiat Ungaria de "Axa Roma-Berlin". În sud, Bulgaria revendica judeţele dobrogene, Durostor şi Caliacra (Cadrilaterul), anexate în 1913 de România, la sfârşitul războiului balcanic, prin Pacea de la Bucureşti. Dar marea ameninţare, cea care punea în chestiune atât integritatea teritorială, cât şi existenţa noastră ca Stat şi Naţiune, venea de la Răsărit. Uniunea Sovietică nu a recunoscut niciodată unirea Basarabiei cu România, iar ceea ce este mai grav, "Statele Unite – scrie Florin Constantiniu în *O istorie sinceră a poporului român* – a întârziat recunoaşterea unirii Basarabiei cu România până în 1933, şi atunci au făcut-o pe cale ocolită".

De-a lungul întregii perioade interbelice, Rusia bolşevică a purtat un "război rece" împotriva României. Toate mijloacele care alcătuiesc arsenalul acestui tip *sui generis* de război, pe care omenirea le va cunoaşte abia după terminarea celui de-al doilea război mondial, au fost folosite de Uniunea Sovietică pentru a destabiliza şi, în final, a desfiinţa Statul român. Încă din toamna anului 1917, bandele de soldaţi ruşi bolşevizaţi din Moldova, instigaţi de agenţi comunişti, au încercat să semene sămânţa otrăvită a nesupunerii şi a răzvrătirii în rândurile oştirii române. Cuminţenia ţăranului-ostaş şi hotărârea cadrelor ofiţereşti au făcut însă un zid de netrecut în jurul tronului şi guvernului, zădărnicind tentativa tiocăloasă, condusă de "socialiştii" Rakovsky, Bujor, Zadik, Ştoici şi alţi "revoluţionari" de profesie. După eşecul suferit la Iaşi, de teamă să nu fie încarceraţi pentru activitatea desfăşurată, agitatorii comunişti s-au refugiat la Odessa, unde au format "Comitetul Revoluţionar Român" şi apoi "Grupul român al Partidului Comunist". Formarea Comitetului în martie 1919 a condus la exercitarea unei presiuni maxime asupra adepţilor marxismului de a se angaja în acţiuni subversive antistatale. O imagine a dimensiunilor subversiunii comuniste în primii ani de existenţă a României Mari ne este oferită de Constantin Argetoianu în *Memorii* (şi relatările sale sunt cu atât mai convingătoare cu cât, în perioada despre care relatează, memorialistul deţinea funcţia de ministru de Interne în guvernul condus de generalul Averescu): "În primele trei luni ale guvernării noastre [martie 1920 – decembrie 1921 – n. n.], agenţii Moscovei încercaseră să saboteze întreprinderile Statului şi să creeze celule sovietice". În luna decembrie, agenţii provocatori ai Cominternului aflaţi în ţară sub conducerea lui Boris Stepanov, bulgar originar din Cadrilater, au pus la cale provocarea unei greve generale. "Prima încercare de grevă dăduse greş – notează C. Argetoianu – şi propaganda comunistă pierduse prima bătălie pe care o îndrăzniseră pe faţă (...) Ca să-şi întărească celulele, conducătorii comunişti au hotărât să grăbească afilierea la Internaţionala a III-a şi să dea drumul teroriştilor la câteva atacuri".

La 8 decembrie, proiectul unor atacuri teroriste pentru destabilizarea autorităţii Statului a fost pus în practică. Evreul comunist Max Goldstein, "un ciung care-şi pierduse o mână probabil în timpul manipulării explozivelor, cunoscut ca «omul cu cârlig» fiindcă în locul mâinii care-i lipsea adaptase un cârlig de fier, de care se servea cu o dibăcie nemaipomenită (...) La Cameră şi la Senat se făcea o inspecţie înainte de şedinţe şi posturi de pază erau aşezate la toate intrările. Cu toate acestea «omul cu cârlig» a izbutit să se introducă în sala Senatului şi să ascundă o bombă în dosul fotoliului prezidenţial, într-o fereastră astupată şi acoperită printr-un covor... Atentatul de la Senat a făcut trei victime: episcopul Radu al Oradiei (unit), ministrul Dimitrie Greceanu şi senatorul Spirescu (...) Câteva zile după atentatul de la Senat, Siguranţa a putut în fine identifica pe «omul cu cârlig» în persoana ovreiului Goldstein, unul din cei mai periculoşi agenţi comunişti ai Moscovei".

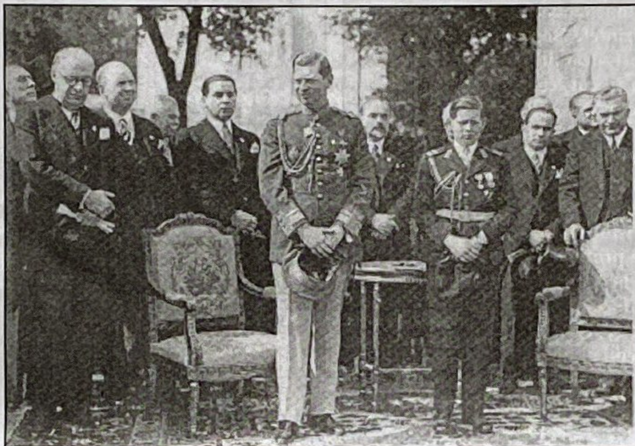
Primejdiei reprezentate de provocările agenţilor comunişti, aflaţi în slujba Moscovei, i s-a acordat atenţia cuvenită abia în anul 1924 de guvernul liberal condus de Ion I. C. Brătianu (ianuarie 1922 – martie 1926). Prin legea Mârzescu din februarie 1924, Partidul Comunist Român a fost trecut în ilegalitate, dar agenţii săi au continuat să activeze în subversivitate. "În vara lui 1924 – relatează Ghiţă Ionescu în amplul său studiu *Comunismul în România*, publicat în 1968 de Oxford University Press şi tradus în 1994 din limba engleză de Ion Stanciu – a fost proclamată dincolo de Nistru "Republica Moldovenească". În septembrie, în satele locuite de populaţia rusească din Basarabia, au fost provocate de către comunişti agitaţii iredentiste, iar Ministerul Român de Interne, cu G. Tătărescu subsecretar, s-a decis să folosească trupele, ceea ce a avut urmări tragice în satul Tatar-Bunar. Revolta de la Tatar-Bunar, care apoi s-a întins şi în alte sate ale Basarabiei, implicând vreo 4.000 de persoane, a fost prezentată mai târziu de Partidul Comunist ca o nouă revoluţie ţărănească şi ca momentul întemeierii unei Republici Moldoveneşti în Basarabia. În realitate, a fost un episod iredentist local, provocat de Uniunea Ţăranilor Revoluţionari din Basarabia, care era noul nucleu al aripii Partidului Comunist Basarabean. Pe de altă parte, revolta i-a oferit lui Tătărescu ocazia de a provoca murdare incidente antisemite. În acelaşi timp, revolta a dat primul prilej comuniştilor români pentru a acţiona în mod concertat în străinătate. Acţiunea a fost condusă de Dobrogeanu-Gherea. "Procesul ţăranilor" a fost pe larg relatat în paginile presei comuniste mondiale, iar scriitorul francez Barbusse a luat parte la lucrările acestui proces".

O remarcabilă sinteză a acţiunii sistematice de destrămare a României Mari, desfăşurate de Rusia bolşevică prin agenţii Cominternului, este realizată de istoricul Florin Constantiniu în *O istorie sinceră a poporului român*: "Orientările şi directivele venite de la Moscova s-au aflat în conflict cu interesele naţionale româneşti. Pentru regimul sovietic, România era un segment din «cordonul sanitar» instituit de «statele burgheze», segment ce trebuia sfărâmat. De aici teza lansată de Comintern despre «caracterul multinaţional» al statului român şi cea a autodeterminării până la despărţirea de stat a «popoarelor» din România: «moldovenii» din Basarabia, maghiarii din Transilvania, bulgarii din Dobrogea.

ŞAH LA REGE ...

Uniunea Sovietică şi Cominternul urmăreau dezagregarea României, acţiunile lor îmbrăcând forme variate, de la propagandă până la posibila intervenţie armată (ultimul plan de intervenţie militară datează din 1924).

Cât priveşte structura grupurilor de agenţi sovietici şi identitatea lor, acelaşi istoric ne lămureşte: “Activitatea sub lozincile antiromâneşti ale Cominternului condamna PCR să rămână un minigrup politic, o sectă de credincioşi ai lui Lenin şi Stalin, fără aderenţă de masă, deschis cu precădere minorităţilor etnice. Spionul sovietic Boris Lago, întemniţat la Doftana, în anii 1925-1929, scrie în memoriile sale că a întâlnit acolo comunişti ruşi, ucraineni, bulgari, maghiari, evrei, dar aproape deloc români. Pe măsură ce controlul Cominternului s-a consolidat asupra PCR, el a devenit un partid al «popoarelor respinse» (*rejected peoples*), pentru a relua formula lui R. V. Burks, adică fără o bază teritorială, cum erau evreii, care vedeau în marxism «ideologia universală» în măsură să le asigure «o nouă identitate, ce depăşea atât etnicul, cât şi naţionalul», şi maghiarii, trecuţi din situaţia de dominatori politici în aceea de populaţie minoritară şi privind cu ostilitate la statul care îi privase de vechiul statut. În curând, Cominternul a trimis în fruntea PCR – ca secretari generali – activişti minoritari (Elek Koblos) sau străini (polonezul Aleksander Stefanski-Gorn)”.

În deceniul domniei lui Carol al II-lea, strategia Uniunii Sovietice în “războiul rece” împotriva României a suferit modificări radicale. Folosirea violenţei ca argument politic (răzvrătiri, atacuri teroriste etc.) nu numai că nu a avut efectul scontat, dar s-a dovedit contraproductivă, opinia publică fiind oripilată de acţiunile brutale prin care Partidul Comunist căuta să se impună. Confruntaţi cu această stare de spirit cvasigenerală, comuniştii români s-au aliniat directivelor primite de la Comintern. Dacă iniţial ţelul urmărit de Internaţionala comunistă a fost “Revoluţia mondială, urmată de instaurarea dictaturii proletariatului şi a puterii sovietelor”, după victoria naţional-socialismului în Germania, obiectivul trasat partidelor comuniste a fost promovarea “Mişcării antifasciste” şi constituirea “Fronturilor populare” ca organizaţii de luptă politică. În felul acesta, comunismul, “stafia” împotriva căreia “s-au unit într-o sfântă hăituială toate puterile bătrânei Europe”, aşa cum denumea Marx, în 1848, pseudo-religia ce urma să fie impusă omenirii prin “doborârea violentă a întregii alcătuiri sociale”, era drapată într-un strai feciorelnic pentru a-i înşela pe naivii şi credulii care până deunăzi se temeau să nu ajungă sub călcâiul bolşevic.

Ideea închegării unui Front Popular Antifascist a fost intens mediatizată de publicaţiile trustului de presă iudeo-marxist din Sărindar (strada din Capitală unde îşi avea sediul), a cărui activitate ilustra noua linie impusă de Comintern în bătălia ideologică dusă împotriva curentului naţional-creştin, îndeosebi împotriva Mişcării Legionare, care se străduia să dezvăluie românilor adevăratul chip şi adevăratele ţeluri ale comunismului. Zi de zi, rotativele publicaţiilor *Dimineaţa*, *Adevărul*, *Lupta*, *Presa*, *Zorile*, *Tempo*, *Facla*, *Ziua* şi *Cuvântul liber*, neîmpiedecate câtuşi de puţin de cenzură (extrem de drastică, altminteri, cu presa de dreapta), revărsau otrava propagandei comuniste, instigând totodată, cu o ură de-a dreptul isterică, autorităţile să ia măsuri împotriva “fasciştilor”. Concomitent cu “presa din Sărindar”, piaţa publicaţiilor ideologice era inundată de apariţii cu nedisimulată tentă bolşevică: *Studentul roşu*, *Ţăranul leninist*, *Ajutorul roşu*, *Studentul român*, *Ţăranul evreu* etc., fără să mai vorbim de broşurile comuniste incendiare, care se distribuiau “gratuit” în incintele facultăţilor.

Aşadar, obiectivul prioritar avut în vedere de Comintern în România a fost înfiinţarea Frontului Popular Antifascist. Pentru realizarea lui au fost mobilizaţi toţi agenţii marxişti care lucrau “sub acoperire” în redacţiile ziarelor din Sărindar, patronate de bonzii acestui centru de subversiune: Albert Honigman (Emil Fagure), Kalman Blumenfeld (Scrutator) şi S. Pauker (G. Panu). Dar prezenţa iudaică în presa românească interbelică nu s-a limitat la publicaţiile care gravitau în jurul cotidienelor *Adevărul* şi *Dimineaţa*. În *România iudaică*, Teşu Solomovici face următoarea afirmaţie demnă de reţinut: “Românul s-a născut poet şi evreul – gazetar”, iar catagrafia ziariştilor evrei din presa democrată a României Mari, întocmită cu minuţiozitate în capitolul “Presa evreiască. Gazetari evrei”, confirmă aserţiunea de mai sus. O stare de fapt care nu numai că se continuă în anii comunismului, dar atinge un astfel de nivel încât putem afirma, fără să greşim, ca în acea perioadă tragică pentru români, atât presa scrisă, cât şi radioul şi televiziunea au fost “o afacere exclusiv evreiască”. Nu punem mâna în foc că *Protocoalele Înţelepţilor Sionului* sunt un document autentic, dar ne surprinde coincidenţa dintre fapte şi finalul capitolului II al documentului, în care se spune textual: “Presa încarnează libertatea cuvântului. Dar statele n-au ştiut să întrebuinţeze această putere, şi ea a căzut în mâinile noastre. Prin ea am obţinut influenţă, rămânând noi în umbră...”

Şi în timp ce agenţii Cominternului “rămâneau în umbră”, la vedere au fost scoşi membri marcanţi ai Partidului Naţional-Ţărănesc. Era speculată, cu viclenie, înclinaţia lor doctrinară spre stânga politică, combinată cu dorinţa de a-i înlătura cu orice preţ pe liberali de la guvernare, spre a le lua locul, chiar dacă mijloacele folosite subminau temeiurile Statului şi Naţiunii. “Unii naţional-ţărănişti – scrie istoricul Ioan Scurtu în *Istoria Partidului Naţional Ţărănesc* – s-au declarat pentru Frontul Popular Antifascist. Astfel, Petre Pandrea – care făcea parte din redacţia ziarelor *Adevărul* şi *Dimineaţa* – a publicat, la 20 august 1935, articolul «Frontul Popular», care s-a bucurat de un mare răsunet. În acest articol, fruntaşul naţional-ţărănist aprecia: «Încheierea unui Front Popular este posibilă pe baza unei platforme comune şi a unui program de revendicări minimale: desfiinţarea cenzurii şi a stării de asediu (...), o largă amnistie pentru deţinuţii politici antifascişti, lupta contra pericolului fascismului şi războiului». Petre Pandrea susţinea că Frontul Popular avea două axiome simple: *Duşmanul este la dreapta* şi *Nu există adversari la stânga*”.

Apropiat de comunism prin convingeri şi formaţie, Ioan Scurtu, prin textul Istoriei... sale (redactate de fapt înainte de decembrie ’89 şi doar cosmetizate sumar în “ediţia a II-a, revăzută şi adăugită” din1994, jigneşte şi indignează cititorii de bună-credinţă, care cunosc istoria recentă a României fie pentru că au trăit în mijlocul ei şi i-au suportat rigorile, fie pentru că s-au informat din surse obiective. O mostră de propagandă comunistă remanentă, introdusă de uşa din dos, sub pretextul condamnării naţionalismului, ne este oferită de următorul citat: “Partidul Naţional Ţărănesc a condamnat metodele şi practicile Mişcării Legionare, îndeosebi introducerea terorismului în viaţa politică, a subliniat lipsa de pregătire intelectuală a unora dintre fruntaşii Gărzii de Fier. Mihai Ralea a dat o imagine de mare virulenţă şi expresivitate a celor ce susţineau fascismul şi hitlerismul în România: «Fiare sadice, decăzuţi ticăloşi care-şi câştigă niţel confort sau o mizeră gloriolă de o clipă pe ruinele altora, vânduţi abjecţi, simpli prostănaci, cretini iluminaţi, dar mai ales samsari de ură omenească, care găsesc oricând s-o vândă şi s-o cumpere avantajos pentru ei, toţi la un loc întreţin fără cel mai mic cutremur de conştiinţă sabatul jafului, al incendiului şi al asasinatului»”.

Deşi profund partizană, *Istoria...* lui Ioan Scurtu constituie un document interesant, ea dezvăluind identitatea şi nivelul de inconştienţă al multor oameni politici, cât mai ales a numeroşi “intelectuali subţiri”, cu vederi de stânga, care nu realizau ce pojar cumplit ameninţa să se reverse, de dincolo de Nistru, asupra României. Cei mai mulţi dintre ei, după 23 august 1944, îşi vor legaliza statutul politic devenind membri ai Partidului Comunist. Alţii, nu prea mulţi, vor afla, în sfârşit, ce este comunismul. În acest sens, următorul caz este ilustrativ. După ce înşiră numele “personalităţilor” care “au participat activ la lupta pentru apărarea deţinuţilor politici [agenţi ai Moscovei – n. n.] contra proceselor intentate unor cunoscuţi militanţi democraţi, antifascişti, Ion Hudiţă [fruntaş naţional-ţărănist – n. n.] protestează de la tribuna Adunării Deputaţilor împotriva arestării lui P. Constantinescu-Iaşi [comunist de factură stalinistă – n. n.], profesor universitar, un intelectual de mare valoare, cu reputaţie ştiinţifică (...), cerând «eliberarea lui imediată». Printre cei care au cerut reintegrarea lui Constantinescu-Iaşi la catedră şi scoaterea sa de sub urmărire judiciară s-au numărat Dem. I. Dobrescu, Mihai Ralea, Demostene Botez, Ion Hudiţă, Octav Livezeanu, Petre Pandrea. Într-o depoziţie scrisă, prezentată în Şedinţa Adunării Deputaţilor din 24 martie 1936, preşedintele organizaţiei Partidului Naţional-Ţărănesc din Sighet, deputatul Ilie Lazăr, afirmă că procesul intentat lui P. Constantinescu-Iaşi constituie o înscenare...”

Acest tragi-comic *show* umanitaristo-democratic are însă un epilog şi o morală, care merită să fie reţinute. După ocuparea ţării de tancurile sovietice, în primul guvern comunist – guvernul Petru Groza –, format la 6 martie 1945, la ordinul şi în urma presiunilor exercitate de Vîşinski, “intelectualul de mare valoare” P. Constantinescu-Iaşi devine ministrul Propagandei, adică şeful “aparatului agitprop”, cel care va duce munca murdară de bolşevizare a conştiinţelor românilor. Regimul comunist, pentru care a binemeritat, îl va distinge cu titlul de “Om de ştiinţă emerit”, îl va face “Academician”, îi va acorda “Premiul de Stat” şi îi va conferi titlul de “Erou al Muncii Socialiste”.

Filozoful Mihai Ralea, democrat de linia întâi şi acerb critic al Mişcării Legionare, va părăsi Partidul Naţional-Ţărănesc, care l-a consacrat ca om politic, şi se va alătura regimului de dictatură personală a lui Carol al II-lea. Preţul trădării a fost portofoliul de ministru al Muncii, pe care-l va deţine până la izgonirea patronului său din ţară. După 23 august 1944, va trece cu arme şi bagaje în Partidul Comunist, devenind ministrul Artelor în guvernul Petru Groza. Îşi va sfârşi existenţa ternă, otrăvind de la catedră sufletele studenţilor cu preceptele “învăţăturii marxist-leniniste”, în versiunea îmbunătăţită de Stalin.

Vehemenţii susţinători ai “bolşevicului” P. Constantinescu-Iaşi, Ion Hudiţă şi Ilie Lazăr, vor rămâne alături de Maniu. Atât la pregătirea actului trădător de la 23 august 1944, cât şi după adoptarea atitudinii de rezistenţă faţă de procesul de sovietizare a României. Ca şi mentorul lor, vor cunoaşte rigorile regimului de exterminare din temniţele comuniste.

Ar mai fi de spus câteva cuvinte despre cazul comunistului ateu Petre Pandrea. Arestat prima dată pentru criticarea slugărniciei manifestate de comuniştii români faţă de tovarăşii sovietici, va fi arestat din nou şi condamnat la ani grei de temniţă pentru vina de a fi apărat în justiţie Mânăstirea Vladimireşti. “În 1954 – scrie Părintele Nicolae Grebenea în *Amintiri din întuneric* – i s-a făcut un proces Mânăstirii Vladimireşti. Un proces politic, în care acuza era că a adăpostit doi legionari. El a apărat în proces. A fost incriminată conducerea mânăstirii: stareţa, duhovnicul, secretara şi alte câteva maici. Toate s-au apărat frumos. Pledoaria lui n-a avut valoare, sentinţa era pregătită dinaintea condamnării”. Şi zelul de apărător creştin al lui Petre Pandrea nu se opreşte aici: “Am apărat călugări şi călugăriţe care, fiind scoşi din mânăstiri, cereau amânarea hotărârii până îşi vor găsi un rost, o aşezare. Dar unii episcopi îi goneau de frică, mai ales Mitropolitul Moldovei Iustin Moisescu şi episcopul Buzăului. Avocaţii se fereau să primească şi să apere aceste procese. Atunci le-am luat eu”. Neînţelese sunt căile Domnului!

La sfârşitul acestui excurs în lumea frământărilor politice din anii “Restauraţiei”, revenim în anul 1936, când “starea naţiunii” era mai mult decât îngrijorătoare. Un monarh ahtiat de putere, capabil de orice josnicie pentru a-şi satisface poftele. O camarilă condusă de “evreica” Elena Lupescu, ţiitoarea regelui. Un guvern condus de un premier, lipsit de personalitate, incapabil să spună “Aiasta nu se poate, majestate!”, oricât de aberante erau pretenţiile suveranului sau ale amantei sale. Pe scena politică, la stânga, Partidul Naţional-Ţărănesc, în spatele şi chiar în interiorul căruia subversiunea comunistă se desfăşura nestingherită. La dreapta, Mişcarea Legionară, singura formaţie politică lucidă şi conştientă de primejdia comunistă, dar incomodă prin măsurile preconizate pentru salvgardarea naţiunii. Iată situaţia României în pragul celui de-al doilea război mondial!

(va urma)

Sâmbătă 8 ianuarie 2005, la "Biserica de pe Groapă", cu hramul Bunei Vestiri, sibienii au luat parte la slujba de pomenire a martirilor legionari Ion I. Moța și Vasile Marin, căzuți în urmă cu 67 de ani pe frontul de la Majadahonda, nu departe de Madrid, luptând alături de forțele franchiste pentru salvarea Europei creștine din ghearele Internaționalei comuniste. Au slujit laolaltă Părintele Mitea (ortodox) și Părintele Bogdan (greco-catolic), iar asistența a fost alcătuită mai ales din foști deținuți politici cu trecut legionar. Lecție a jertfei pentru Hristos, dar și a unității creștine, episodul Moța-Marin continuă, din păcate, să fie mistificat de o istoriografie ideologizată și de o presă ignorantă, sau pur și simplu aruncat în uitare, asemenea multora dintre figurile și evenimentele istoriei noastre interbelice. Dacă însă "România profundă" mai nădăjduiește, fie cât de obscur, la o renaștere națională și moral-spirituală, atunci Moța și Marin nu vor putea lipsi dintre reperele ei majore – nu neapărat ca exponenți ai unui crez politic, ci ca mucenici ai Crucii într-un secol al tuturor apostaziilor. Esența eternă a acestei lecții de inaltă crestinătate a surprins-o și a formulat-o memorabil un Mircea Eliade: "Destinul i-a ales pe ei ca să mărturisească, să arate celorlalți seninătatea pe care ți-o dă credința, sensul creștin și eroic pe care îl capătă viața atunci când ești gata, în orice clipă, să renunți la ea".

✞ EUGEN COSTANDACHE

Anul trecut s-a stins din viață, la Stolberg (Germania), camaradul Eugen Costandache, figură marcantă a exilului românesc (emoționant evocată, la înmormântare, de d-l Valeriu Dobrescu). Născut în 1923, a făcut parte din generația sacrificată, trecând prin închisorile antonesciene și prin cele comuniste, ca deținut politic, în perioada 1941-1953, cu o întrerupere între 1946-1948, în care a reușit să-și ia bacalaureatul și să fie admis la Facultatea de Medicină. După eliberare, se căsătorește (1954) și se reprofilează profesional, absolvind Institutul de Construcții (1962). În 1982 reușește să scape de prigoana permanentă a Securității, prin emigrare în Germania (soția sa fiind nemțoaică de origine). A participat din plin la activitățile anticomuniste din exil, iar după 1989 a contribuit substanțial la ridicarea unor memoriale ale luptei anticomuniste din țară și la ajutorarea unor mănăstiri ortodoxe în plină refacere (Vladimirești, Pasărea etc.).

Dumnezeu să-l odihnească în ceata drepților Săi.

Îi înștiințăm pe cititorii și abonații noștri din țară că, începând cu luna ianuarie 2005, prețul revistei se ridică la 20000 lei, iar cel al unui abonament – la 300000 lei anual. Pentru străinătate prețul abonamentului (incluzând și taxele de expediție) este de 50 de euro sau 70 de dolari U.S.A.

Îi rugăm insistent pe restanțieri să-și achite datoriile până la 1 februarie 2005. Mulțumim tuturor pentru înțelegere și fidelitate.

Vitrina cărții

Sfântul VASILE CEL MARE

OMILII ȘI CUVÂNTĂRI

«biserica de acasă»

editura christiana

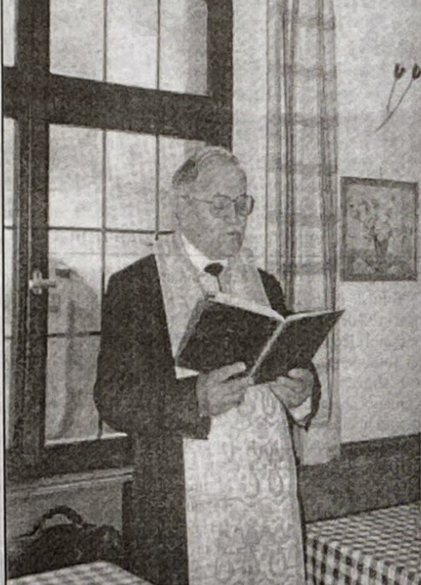

FIGURI DE SEAMĂ DIN EXILUL ROMÂNESC

PĂRINTELE DUMITRU POPA

Părintele Dumitru Emanoil Popa s-a născut la 13 iulie 1913 la Aldeni, în județul Buzău, ca fiu de dascăl și nepot de preot al satului, și a încetat din viață anul trecut, a treia zi de Paști, marți 13 aprilie 2004, înainte de a împlini 91 de ani, după ce în noaptea de Înviere, căzând în altar, își fracturase colul femural.

Și-a început studiile liceale cu o bursă la Colegiul Național Sf. Sava din București, terminându-le însă la Buzău, după care a urmat cursurile Politehnicii din București, până aproape de licență. Pentru că era cunoscut ca făcând parte din cei ce asigurau aprovizionarea Cantinei Legionare, în ianuarie 1941 e obligat să se ascundă și să se refugieze în Germania. Aici, inițial, părintele a locuit la Rostock, cu regim de oaspete al Reich-ului, având drept de locuință și loc de muncă la liberă alegere, cu obligația, normală pentru străini în timp de război, de a anunța la poliție dacă ar fi avut chef se părăsească pentru o perioadă anume orașul de reședință. Aici edita, în 1942, revista *Bomba*, poate că prima revistă a exilului românesc, cu un pronunțat caracter umoristic și mai mult în versuri.

După ce Horia Sima pleacă la Roma clandestin, cu intenția de a negocia pe cont propriu cu Mussolini (pe care, bineînțeles, nici n-a reușit să-l vadă), părintele Popa, împreună cu sutele de legionari din Germania, este internat în lagărul de concentrare de la Buchenwald. După bombar-damentul aliaților din ziua de 24 august 1944 și moartea consecutivă a mai multor mii de internați, între care Ernst Thälmann, prințesa Mafalda a Italiei, dar și câțiva camarazi (Zaharia Duhu, Voinea, Graur, Gh. Papanace, Călin etc.), rușii ocupă lagărul și iau, ca de peste tot, și arhivele (pe care încă le țin secrete, spre a împiedica aflarea circumstanțelor exacte în care au murit, în total, milioane de internați, victime inutile ale aliaților). În august 1952, după 8 ani de la episodul Buchen-wald, în revista *Vatra*, părintele Popa evoca pe două pagini „Ultimele zile la Buchenwald", unde fuseseră internați și vreo 400 de români. Îmi amintesc că părintele îmi povestea, printre altele, un episod nerelevat în *Vatra*. Un camarad înspăimântat, după ce-au început să cadă primele bombe, s-a repezit la părintele Grațian și l-a implorat să-l ia sub patrafir, ca să-l apere Dumnezeu și pe el. La care părintele Grațian i-a replicat: „Pleacă de-aici, păcătosule; cade bomba pe tine și mă omoară și pe mine!".

Un alt aspect din ultima parte a războiului, formarea și acțiunile Armatei Naționale Române (de fapt – numai două regimente), extrem de puțin cunoscut istoricilor români, beneficiază de numeroase pagini din *Vatra*, în 1953, nr. 26-35 (februarie – noiembrie), sub formă de amintiri proaspete de pe front (rescrise după jurnalul părintelui). La 14 februarie 1945, în lagărul de instrucție de la Kaufholz a sosit ordinul de plecare pe front. Comandantul companiei în care era integrat ca sublocotenent părintele era sublocotenentul Dancău, oltean, invalid de război. Colonelul german Ludwig Adalbert le-a spus: "Cruțați tinerii!", ceea ce, decodificat, însemna: "Oricum, războiul e pierdut".

Părintele Popa, datorită modestiei lui exagerate, nu povestea împrejurările în care obținuse Crucea de Fier, dar relata circumstanțele decorării altor compatrioți, ca, de pildă, Alexandru Tănase (Ică), din Băbenii Vâlcei, pentru cucerirea insulei din fața Schwedt-ului. După 6 ani la Aiud, începuți sub Carol al II-lea, alți ani în prima linie în batalioanele de la Sărata și stepa calmucă, Ică a fost executat la Jilava, după ce venise, sub comuniști, să continue lupta în țară...

După ce este o vreme prizonier de război într-un lagăr de lângă Hanovra, părintele Popa își câștigă pâinea ca muncitor agricol în Germania, iar în martie 1948 ajunge la Paris. Aici se angajează în activitatea de organizare a unei părți a exilului, pe o linie potrivnică lui Horia Sima, pe care părintele nu s-a sfiit să-l atace și în presă. *Vatra* a publicat, încă în 1952, un schimb de scrisori între părintele Popa și Ilie Gârneață, căruia părintele îi cere să acționeze mai energic pentru îndepărtarea lui Sima din Mișcare.

Părintele Popa a rămas aproape 20 de ani la Paris, chiar dacă anii de agitație politică au fost mai ales cei de la-nceput. Glumea des, știa să povestească cu haz, deși vorbea încet și era foarte serios. Așa, de pildă, în legătură cu celebrul Georgel Demetrescu, prieten bun cu Petre Țuțea, despre care i-am cerut amănunte, mi-a povestit următoarele trei întâmplări din acea vreme, la care fusese el însuși de față: 1. Arhimandritul Martinian Ivanovici l-a pomenit pe Carol al II-lea în biserică, după ce-l căsătorise la Lisabona cu Lupeasca. Pentru aceste fapte, a fost dat afară de credincioși, majoritatea legionari. Georgel s-a pronunțat pentru "liniștire". Un alt legionar, mai temperamental, l-a pocnit. "Nea Georgel, o luași pe coajă", băgă de seamă un fost frate de cruce. "Ce să-i faci, așa-i la rivuluție!", îi explică Georgel, fără ranchiună. 2. Horia Sima informa legionarii, la o ședință, că o nouă lege franceză scutea de impozite timp de 9 ani pe oricine s-ar fi dus în Corsica, pentru a prelua una dintre fermele rămase fără stăpân după război, și-și invita ascultătorii să se pună pe picioare economic în insulă. La care Georgel Demetrescu replică mai din fundul sălii: "Comandirule, oamenii mari vin din Corsica, nu se duc acolo!". 3. După o conferință a lui Gafencu, în Sala George V, la ieșire, în hol, un ovrei care nu-l mai văzuse demult pe Georgel, deși erau buni prieteni, de bucuria revederii, expansiv, îl îmbrățișă și-l sărută. Georgel, privind în jur cu subînțeles, rosti cu voce tare: "Acum, să mai spună cineva că nu m-am denazificat!".

În 1953, se căsătorește cu Aurica Cutrula din Veria, din căsnicia lor rezultând fiica Veria Rodica, absolventă a Facultății de Filologie din Strasbourg. Zece ani mai târziu, părintele era bine așezat la rosturile lui, în Paris. În cei peste 20 de ani de când luaseră calea pribegiei, majoritatea preoților legionari muriseră. Cei rămași în viață erau răsfirați în toată lumea. La vârsta de 50 de ani, deci, se văzu în situația de a fi obligat de către refugiații români din Germania să devină preot. Hirotonirea o oficiază însuși Athenagoras, patriarhul ecumenic al Constantinopolului, aflat în vizită la Paris.

Eu îl consider pe părintele Popa cel mai cinstit om pe care l-am cunoscut. Și continui să mă gândesc cu admirație și cu dragoste la el, încercând să utilizez această admirație ca un instrument de purificare morală a mea. E bine ca fiecare dintre noi să aibă un *model moral* care să-l ajute, prin simplul fapt al existenței lui, pe drumul autodepășirii, spre desăvârșire. Nimeni nu poate deveni mai bun, sau mai cinstit, spunându-și: "Sunt mai bun decât X, sau mai cinstit decât Y". În acest fel, batem pasul pe loc sau decădem. Când îți spui: "Părintele era mai bun decât mine, mai cinstit decât mine", chiar dacă părintele a murit și chiar dacă nu-ți dai tot timpul conștient silința, o parte din harul părintelui lucrează, fără ca tu să-ți dai seama, în tine...

După hirotonire, părintele Popa s-a stabilit la Freiburg, unul dintre cele mai puternice centre ale exilului românesc, slujind însă și la Düsseldorf, Köln și în alte orașe germane, ba chiar în Elveția. Activitatea de preot nu s-a rezumat însă doar la oficierea Sfintei Liturghii, botezuri, nunți și înmormântări. Părintele a continuat o susținută muncă de sprijinire a românilor din diasporă, de pildă, prin editarea timp de șase ani a buletinului parohial *Zori de zi*, cu D. C. Amzăr ca redactor responsabil. De asemenea, a înființat o școală românească, după modelul celei de la Paris, unde era profesor Petre Vălimăreanu, printre elevi numărându-se și copiii profesorului Paul Miron. Nu mai insist asupra aportului întregii familii a părintelui la funcționarea tipografiei Coresi a lui Niki Constantinescu, unde s-au tipărit multe zeci de cărți bune, întreprinderea fiind numai din punct de vedere financiar falimentară.

Inițial, serviciul religios ortodox s-a desfășurat pentru românii din Freiburg în capela Universității. Acolo a oficiat părintele, de pildă, în 1969, căsătoria lui Petre Vălimăreanu, parastasele cuvenite martirilor și eroilor neamului, precum și refugiaților din Freiburg decedați departe de țara natală. Începând de la 18 octombrie 1980, slujbele religioase s-au ținut în biserica Maria Schutz, devenită, prin mărinimia autorităților germane, Catedrala Eparhiei Române Ortodoxe Libere din Europa Centrală. Între timp și părintele Popa fusese înălțat în rangul de protopop. Atunci au oficiat Sfânta Liturghie mitropolitul Augustinos, părintele Popa, părintele Mehedințu, un preot rus și unul grec. Episcopul catolic de Freiburg, Karl Gnädinger, a fost și el de față.

Cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, părintele Popa a fost sărbătorit, alături de monseniorul Bârlea (născut la 5 mai 1913) în *Vatra*, sub semnătura lui Radu Cornățeanu, dar și singur, în cadrul parohiei din Freiburg, duminică 17 iulie 1983, când, după slujbă, maiorul Păunescu a prezentat activitatea părintelui într-un discurs omagial. După ieșirea din biserică, la un restaurant câmpenesc, au ținut discursuri: preotul evanghelic Schirmer, consilierul Păcurariu, profesorul Fürst (decanul Facultății de Teologie), Cicerone Ionițoiu, avocatul Radu Budișteanu și Petre Vălimăreanu. Răspunzând, părintele i-a invitat pe toți, tot acolo, în anul 2000.

În ultimii 20 de ani ai vieții, în fiecare an, de Înălțare, în fruntea unui sobor de preoți, părintele Popa oficia parastasul la cimitirul prizonierilor de război români de la Soultzmatt, ținând inițial și cuvântări.

În legătură cu sfârșitul părintelui, după o suferință scurtă, suportată mai bărbătește decât puteau stoicii precreștini, părintele ne-a părăsit, cred, mai îndurerat de grija noastră, a celor rămași fără acela ale cărui dezlegări puteau să aline și să îndrepte. La slujba din biserică ținută vineri 23 aprilie 2004, l-au prohodit pe părintele Popa preoții: Viorel Mehedințu, Miron Radu Constantin, Vasile Molnar, urmașul său în parohie Sorin Petcu, un preot rus și doi preoți greci. În odăjdii evanghelice, din proxima vecinătate, dădea onorul părintelui, din proprie inițiativă, pentru mântuirea sa și ca dovadă de respect pentru el însuși, preotul evanghelic Schirmer...

Am aflat mai târziu că la Aldeni, unde a fost îngropat împreună cu preoteasa lui, Aurica Popa, decedată cu câțiva ani mai înainte, părintele a fost prohodit de mai mulți preoți în frunte cu episcopul de Buzău și episcopul Dunării de Jos, P. S. Casian Crăciun, care și-a făcut doctoratul în parohia părintelui Dumitru.

Mihai Neagu BASARAB

 PUNCTE CARDINALE *Toate-s vechi şi nouă toate...*

ALEGERILE DE ALTĂDATĂ (IV)

După Marea Unire din 1918, noul regim electoral prevedea introducerea votului universal, în locul celui practicat pînă atunci, cel cenzitar. Prin Decretul-lege din 16 noiembrie 1918 se stabilea: "Toţi cetăţenii români majori vor alege prin vot obştesc obligatoriu, egal, direct şi secret, şi pe baza reprezentării proporţionale, un număr de deputaţi proporţional cu populaţia". Aveau drept de vot bărbaţii de la 21 de ani în sus, pentru Cameră, şi cei peste 40 de ani, pentru Senat. Nu aveau drept de vot femeile, militarii şi magistraţii.

Legiferarea votului universal a modificat substanţial modul de desfăşurare a vieţii politice. Înainte de război, votul avea loc pe colegii, iar campaniile electorale se desfăşurau exclusiv în oraşe, ţărănimea votînd în colegiul al III-lea, nu direct, ci prin delegaţi. Un candidat îşi putea vizita efectiv toţi alegătorii din circumscripţia sa, care se ridicau la cîteva sute. Rezultatul votului era dinainte ştiut, deoarece, de fiecare dată, guvernul care "făcea alegerile" ieşea cîştigător. După acordarea votului universal, numărul alegătorilor a ajuns la cîteva milioane, un candidat fiind ales de 50.000 de cetăţeni, în majoritate ţărani (care alcătuiau 80% din populaţie). Lupta electorală din perioada interbelică s-a mutat de la oraş la sate, candidaţii fiind nevoiţi să facă lungi turnee electorale, să ţină zilnic cîte 10-15 discursuri şi să viziteze cîte 3-4 sate în aceeaşi zi. În aceste condiţii partidul aflat la putere nu se mai bizuia doar pe aparatul de stat, ci trebuia să desfăşoare o campanie electorală intensă şi plină de promisiuni, ca şi partidele din opoziţie.

În baza legii electorale din 1926, cîştigător al scrutinului electoral era proclamat acel partid care întrunise 40 la sută din voturile exprimate. Legea acorda acestuia şi procentul suplimentar de 10 la sută, pentru formarea majorităţii parlamentare absolute. Conform lui Ioan Lăcustă, autor al cărţii ***Zece alegeri în România interbelică****, la deschiderea Parlamen-tului deputaţii validau alegerile din Capitală şi din judeţe. Prilej pentru opoziţie de a semnala diferitele abuzuri, reale sau imaginare, săvîrşite de către cei de la putere. După aceste dezbateri, Parlamentul avea un temei legal de funcţionare şi urma alegerea preşedinţilor. Cei ai Camerei şi ai Senatului. Nici în acest punct nu era finalizat procesul. Se făcea prezentarea Mesajului Tronului către Corpurile Legiuitoare, care marca deschiderea oficială a lucrărilor. Abia atunci puteam spune că aveam Putere şi Opoziţie.*

Alegerile din 1937 au reprezentat cîntecul de lebădă al democraţiei româneşti interbelice. Cu prezentarea lor încheiem scurtul nostru istoric.

(Fl. B.)

Cenzură şi stare de asediu

Cert este că mai toate alegerile din perioada României Mari au avut loc sub presiuni guvernamentale extraordinare, soldându-se uneori cu sute de răniţi sau chiar cu zeci de morţi. În anii interbelici, starea de asediu a fost impusă în 1919, 1920, 1921, 1924, 1925, 1927, 1928, 1929, 1930, 1933, 1934, 1935, 1936, 1938. "Deşi uneori ea nu a fost aplicată de-a lungul unui an întreg – precizează istoricul Sorin Radu, autorul volumului *Electoratul din România în anii democraţiei parlamentare (1919-1937)* –, este evident că mai mult de jumătate din perioada la care ne referim a evoluat sub regimul stării de asediu. Mai grav este că această măsura a fost aplicată de guvern şi în timpul campaniilor electorale, de regulă guvernul decretând ridicarea acestei măsuri, ceea ce se întâmpla în realitate doar pe hârtie, autorităţile procedând ca şi cum această măsură ar fi fost încă în vigoare".

Atmosfera tensionată în care s-au desfăşurat alegerile din 1937 este evocată de un martor al acelor ani, ziaristul şi scriitorul Virgil Gheorghiu: "La Bucureşti partidele politice s-au constituit în haite. E un semn că se apropie catastrofa. Fiindcă partidele politice sunt mai rele decât lupii. Ele se sfâşie şi se devoreaza între ele. În timpul campaniilor electorale se înfruntă cu lovituri de cuţit şi cu gloanţe. Campaniile electorale se soldează cu morţi, mutilaţi, văduve şi orfani. E o calamitate publică" (*cf.* Virgil Gheorghiu, *Memorii. Martorul Orei 25*, Bucureşti, 2003).

În 1937 cenzura a funcţionat cu intensitate deosebită. "Suntem – scria *Vremea* din 5 decembrie – un popor de oameni deştepţi. Suntem chiar foarte deştepti. A ajuns faima asta aşa de departe încât ni se trec sub tăcere celelalte calităţi pe care le avem. Avem o cenzură care ne reglementează vioiciunea, în sensul că ne îngăduie să fim deştepţi atunci când nu vătămăm forma aceasta pură. Putem dezlega jocuri de cuvinte încrucişate, putem a demonstra că albul e negru şi invers, putem dovedi că adversarul e un prost, dar nu putem arăta câtă ticăloşie e în faptele şi acţiunea noastră, cât de nemernică e isprava politicienilor şi cât de primejduite sunt interesele poporului".

Oculta contra democraţiei

Anul 1937 a fost dominat de o luptă oarbă dusă de camarila din jurul Palatului, condusă de Elena Lupescu, împotriva Mişcării Legionare. La sfârşitul lunii februarie 1937 (27 sau 28 februarie), a avut loc o întâlnire secretă între Carol al II-lea şi Corneliu Codreanu în casa lui Malaxa, din Bucureşti. Această întâlnire s-a produs ca urmare a faptului că în acea perioadă Carol intrase în panică din pricina manifestărilor publice legate de aducerea în ţară a osemintelor lui Moţa şi Marin, cei doi legionari care muriseră în Spania. Chiar Argetoianu, în memoriile sale, susţine că nu se aştepta nimeni ca atâtea sute de mii de oameni (a fost o manifestaţie uriaşă, fără precedent) să iasă în stradă la Chişinău şi apoi să plece până la Bucureşti. Nimeni nu se aştepta ca la înmormântare să participe şapte mitropoliţi, în frunte cu Î.P.S. Nicolae Bălan, iar Bucureştiul să iasă mai tot în stradă. Şi în acest puhoi de lume să apară legionarii în detaşamente perfect aliniate, dând imaginea unei ordini perfecte. Cercetătorul Alex Mihai Stoenescu susţine că "asta l-a speriat pe Carol şi a determinat o întâlnire secretă cu Codreanu. La întâlnire i-a cerut acestuia să-l numească pe el şef al Mişcării Legionare, iar Căpitanul să devină prim-ministru, să pună mişcarea în slujba lui. Codreanu a refuzat şi Carol l-a ameninţat că-l va omorî".

După îngroparea lui Moţa şi Marin, membrii camarilei şi ai guvernului liberal, speriaţi de adeziunea mulţimilor româneşti la această pioasă ceremonie şi de ordinea perfectă care domnise în ţară, încep să provoace sub orice formă Mişcarea Legionară, ca în urma unor reacţii să o poată distruge legal. Înţelept, Codreanu îi îndeamnă pe legionari să suporte orice şi să nu riposteze. În mai 1937, guvernul liberal Tătărescu emite un decret-lege prin care interzice munca legionarilor în tabere, sub motiv că sunt subversive, iar pe 25 iulie 1937 Ministrul de Justiţie, Alexandru Bentoiu, ordonă preşedinţilor de tribunale închiderea definitivă a dosarelor cu procese intentate de legionari în contra abuzurilor de putere ale autorităţilor în perioada 1933-1934.

Pactul de neagresiune şi victoria legionară

În pragul alegerilor, Codreanu intră în legătură cu Iuliu Maniu, în opoziţie în acel moment. Alex Mihai Stoenescu citează chiar dialogul stenografiat dintre Boilă şi Codreanu, care descrie cum l-a ameninţat Carol că-l va omorî, şi în care cerea o înţelegere cu Maniu. Această înţelegere s-a perfectat în 25 noiembrie 1937, când s-a semnat aşa-zisul "pact de neagresiune" între PNŢ şi Mişcarea Legionară. Au mai fost şi alte formaţiuni care au făcut parte din acest cartel electoral din 1937, precum formaţiunile conduse de Gh. I. Brătianu şi Constantin Argetoianu, dar şi... Partidul Evreiesc! O menţinune care este voit uitată atunci când se vorbeşte de "antisemitismul" Mişcării Legionare...

"Casa Verde" (sediul central al Legiunii) în 1937

La alegerile din 1937 Mişcarea Legionară a candidat pe listele partidului "Totul Pentru Ţară" (expresia politică a Legiunii), care depusese liste în 72 de judeţe, printre candidaţi numărându-se şi Mircea Eliade. În mesajul electoral al Mişcării Legionare se scria: "Legionarii din Partidul Totul pentru Ţară îşi amintesc că ţara aceasta, închegată în hotarele ei străvechi prin jertfa a sute de mii de morţi, suferă de robia netrebnicilor, care au condus-o şi o conduc mişeleşte". Modul în care guvernul liberal condus de Gh. Tătărescu şi-a tratat adversarii politici, în campania electorală şi în timpul scrutinului din 1937, a fost unul total anti-democratic. La 12 decembrie 1937, cabinetul Tătărescu instituie starea de asediu şi cenzura în timpul campaniei electorale. Din acel mo-ment, întrunirile în aer liber au fost interzise.

La 20 decembrie 1937 se fac alegeri generale pentru Parlament, sub guvernul liberal al lui Gh. Tătărescu, de fapt un "guvern personal" al Regelui Carol al II-lea sau, oricum, un instrument al ambiţiilor nemăsurate ale monarhului. La urne s-au prezentat 3.071.695, din cei 4.649.163 alegători înscrişi pe listele electorale. Rezultatele oficiale ne arată că Partidul Liberal, în cartel cu vaidiştii şi iorghiştii, a întrunit 1.103.353 voturi. S-a ajuns însă la acest rezultat fictiv prin teroarea dezlănţuită de jandarmerie, prin furtul urnelor şi chiar prin falsificarea cifrelor. Partidul Ţărănesc întruneşte 626.612 voturi. Partidul "Totul pentru Ţară" – 478.378 voturi. Reiese deci că guvernul n-a obţinut 40% de voturi, ci numai 35,92%. După repartizarea oficială, Partidul "Totul pentru Ţară" trebuia să obţină 66 mandate în Parlament. În Bucureşti, cartelul guvernamental obţine 24.313 voturi, iar Partidul "Totul pentru Ţară" –14.401, ocupând locul al doilea.

Instaurarea dictaturii

Cu toate că sfârşitul anului 1937 adusese Mişcării Legionare cel mai important succes electoral de când participa la alegeri (dacă în 1932, sub denumirea de "Gruparea Corneliu Zelea Codreanu", Mişcarea Legionară obţinuse 2,37% din voturi, în 1937 avea aproape 16%, devenind a treia forţă pe scena politică), auspiciile noului an nu erau deloc favorabile, atâta timp cât Carol al II-lea numeşte la 28 decembrie în fruntea guvernului pe preşedintele unui partid care obţinuse numai 9,15% din sufragii (locul 4)! În ajunul anului nou, guvernul Goga dizolvă corpurile legiuitoare, chiar înainte de a se fi constituit. Pe 8 ianuarie 1938, Istrate Micescu, noul ministru de Justiţie, cere anularea listelor electorale legionare din 16 judeţe. În ianuarie 1938, N. Tătărescu, fratele fostului ministru, lansează pe piaţă lozinca: "Omul şi Pogonul", ca venind din partea Legiunii. Codreanu denunţă minciuna şi îl somează pe Tătărescu să facă dovada afirmaţiilor respective.

Evenimentele se desfăşoară cu repeziciune, iar pe 10 februarie 1938 guvernul Cuza-Goga este concediat de rege, pentru ca pe data de 12 februarie 1938 Carol să anuleze Constituţia, dizolvând partidele (ţinta principală era Mişcarea Legionară) şi numindu-l preşedinte al noului guvern pe Patriarhul Miron Cristea. La Interne rămâne Armand Călinescu ("Chiorul"), iar Justiţia o ia Victor Iamandi. Este ceea ce s-a numit "lovitura de Stat a Regelui Carol al II-lea". Vechea Constituţie e abolită şi regele proclamă o nouă Constituţie, aprobată cu 99%, printr-un plebiscit ţinut sub teroare şi cu votul pe faţă.

Trebuie spus că, prin Constituţia din 1938, separarea puterilor în stat, fundamentul democraţiei, devine practic inexistentă. Justiţia este subordonată direct capului statului, nici o lege sau reglementare nu mai pot intra în vigoare decât în măsura în care sunt decretate de către rege, nemaivorbind de cenzură şi de starea de necesitate care era în vigoare în acea perioadă.

Începea lunga noapte a dictaturii...

Florian BICHIR

www.punctecardinale.ro
e-mail: redactia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), **Răzvan CODRESCU** (redactor şef),
Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct), **Ligia BANEA** (secretar de redacţie),
Marcel PETRIŞOR, Pr. Gh. CALCIU (corespondent SUA),
Claudio MUTTI (corespondent Italia)
Adresa Redacţiei: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată
PUNCTE CARDINALE

Tipar: ***Masib*** S.R.L